

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหิพนามหน่อ
เมืองบัวละพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิเคราะห์
ข้อมูล ดังกล่าวเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เกี่ยวกับสภาพนิเวศวิทยา
นิเวศวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในป่าสงวนแห่งชาติหิพนามหน่อ สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาวในปัจจุบันในส่วนที่ 1 ส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 นอกจากนี้ผู้วิจัย
ได้ตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เกี่ยวกับผลกระทบเชิงนโยบายภาครัฐและเงื่อนไข
การเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติของป่าสงวนแห่งชาติหิพนามหน่อในส่วนที่ 4 และ
ส่วนที่ 5 และเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 นำเสนอกลยุทธ์การบริหาร
การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในส่วนที่ 6 ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาปรากฏการณ์นิเวศวิทยาในป่าสงวนแห่งชาติ
หิพนามหน่อ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาปรากฏการณ์นิเวศวัฒนธรรมในป่าสงวนแห่งชาติ
หิพนามหน่อ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในป่าสงวนแห่งชาติ
หิพนามหน่อ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ส่วนที่ 4 นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขการเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติของ
ป่าสงวนแห่งชาติหิพนามหน่อ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ส่วนที่ 5 ร่างกลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยว
เชิงนิเวศในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหิพนามหน่อ
เมืองบัวละพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ส่วนที่ 6 ผลการนำเสนอกลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ

ส่วนที่ 1

ผลการศึกษาปรากฏการณ์นิเวศวิทยาในป่าสงวนแห่งชาติ หิโนนามหน่อ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับนิเวศวิทยาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งที่มีชีวิตกับปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นสิ่งที่มีชีวิต ได้แก่ มนุษย์ สัตว์ พืช และ จุลินทรีย์ และไม่มีชีวิต ปัจจัยต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องของพลังงาน ปัจจัยเกี่ยวกับดิน ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพภูมิประเทศ ปัจจัยเกี่ยวกับภูเขา แม่น้ำ และทรัพยากรทางธรรมชาติ ซึ่งในการศึกษาคครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับนิเวศวิทยาในป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ ประกอบด้วย 1) ประวัติความเป็นมาป่าสงวนแห่งชาติ 2) สภาพแวดล้อมทางด้านชีวภาพ และกายภาพ ได้แก่ ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะภูมิประเทศ ได้แก่ แหล่งน้ำ ประเภทถ้ำ ประเภทน้ำตก แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ป่าไม้ พันธุ์พืช ผาถูดที่มีลักษณะทางด้าน วัตถุประสงค์ และประเภทของสัตว์ ผู้วิจัยได้นำเอานิเวศวิทยามาใช้ในการศึกษาการบริหารจัดการ ท้องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติ หิโนนามหน่อ เมืองบัวละพา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งมีรายละเอียด ในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. ป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ สปป.ลาว

1.1 ประวัติความเป็นมา

ในปี พ.ศ. 2503 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีเนื้อที่ป่าไม้ร้อยละ 70 ของพื้นที่ทั่วประเทศ ต่อมาในปี พ.ศ. 2536 รัฐบาลได้ออกคำสั่ง ประกาศสร้างตั้งป่าสงวนแห่งชาติทั่วทั้งประเทศ จำนวน 18 แห่ง มีพื้นที่ทั้งหมด 17.5 ล้านไร่หรือเท่ากับร้อยละ 12 ของพื้นที่ทั่วทั้งประเทศ (พรบ. ว่าด้วยการสร้างตั้งป่าสงวน แห่งชาติ เลขที่ 164/นย, 2536) ได้มีการกำหนดจัดและต่อมาได้ประกาศเพิ่มเติมอีก จำนวน 6 แห่ง รวมทั้งหมด 24 แห่ง มีพื้นที่ 23.54 ล้านไร่หรือเท่ากับร้อยละ 16 ของพื้นที่ ทั่วทั้งประเทศ จุดประสงค์พระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดหลักการ ระเบียบการและ มาตรการเกี่ยวกับการสร้างตั้ง การจัดสรรคุ้มครอง การปกป้องรักษา การพัฒนา การนำใช้ และการลาดตระเวนป่าสงวนเพื่อให้ป่ามีความอุดมสมบูรณ์และยั่งยืน การปกป้องรักษา สิ่งแวดล้อม รักษาแหล่งน้ำ ป้องกันการชะเซาะหลาย รักษาคุณภาพของดิน รักษาเขต

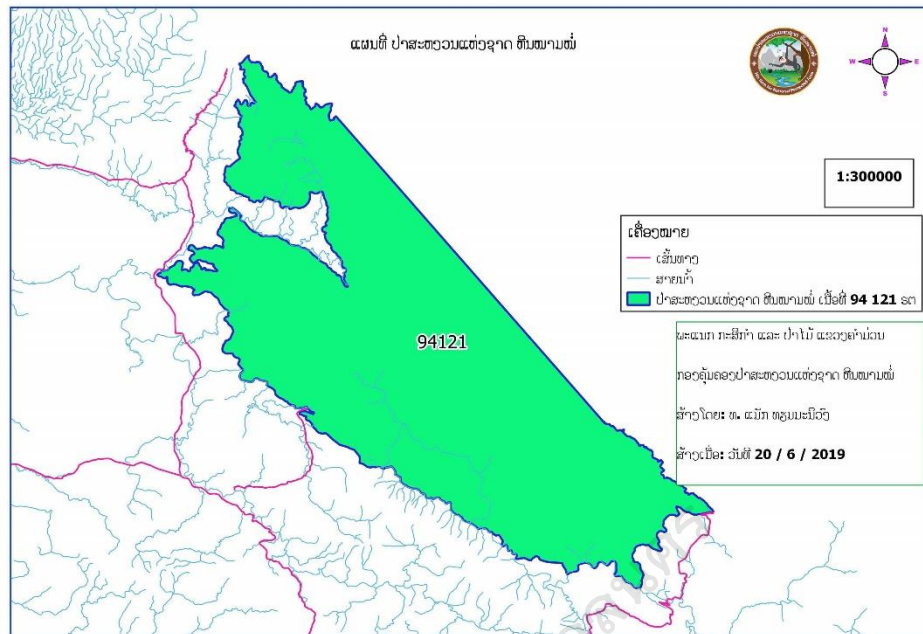
ยุทธศาสตร์ป้องกันชาติ ป้องกันความสงบ การปรับตัว และการเปลี่ยนแปลงดิน ฟ้า อากาศและการแก้ไขสภาวะโลกร้อน และการปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและ บรรดาเผ่า และการพัฒนาเศรษฐกิจ – สังคม และได้ระบุไว้ในมาตรา 15 การดำเนินการ ป่าสงวน ประกอบด้วย การสำรวจ การวางแผนและการนำใช้ป่าสงวน การรักษากฎหมาย และการติดป้ายขอบเขต การลาดตระเวน การฟื้นฟูป่าสงวน การป้องกันไฟไหม้ทำลายป่า การศึกษาค้นคว้า การโฆษณา เผยแพร่และการท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์

1.2 ที่ตั้งป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ

ทิศเหนือ ติดกับเขตเชื่อมต่อกับป่าสงวนแห่งชาตินากาย และน้ำเทิน เมืองบัวละพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
 ทิศใต้ ติดกับป่าสงวนขุนเซม่า เมืองบัวละพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
 ทิศตะวันตก ติดกับป่าป้องกันแห่งชาติและเมืองบัวละพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
 ทิศตะวันออก ติดกับอุทยานแห่งชาติฟ็องญา – แก่บ้าง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

1.3 เนื้อที่ป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ

ป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ เมืองบัวละพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีเนื้อที่ 94,121 เฮกตาร์

ภาพประกอบ 1 เขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ เมืองบัวละพา แขวงคำม่วน
 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
 ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

1.4 เส้นทางเดินไปป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ

การเดินทางไปป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สปป.ลาว

สามารถเดินทางไปได้ทั้งทางบกและทางน้ำ มีรายละเอียด ดังนี้

1.4.1 ทางบก ได้แก่

- 1) เริ่มต้นจากเมืองท่าแขกไปยังเมืองมหาชัย เลี้ยวขวาไปป่าหนามเมืองมหาชัยเข้าเมืองบัวละพา แขวงคำม่วน สปป.ลาว ระยะทางประมาณ 131 กิโลเมตร
- 2) เริ่มต้นจากเมืองท่าแขกไปยังเมืองมหาชัย และเมืองยมราช เลี้ยวขวาเข้าลำคัง (จุดลุ่ม) แล้วเลี้ยวขวาเข้าเมืองบัวพะลา ระยะทางประมาณ 160 กิโลเมตร
- 3) เริ่มต้นจากชายแดนสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เส้นทางหมายเลข 12 ไปเข้าลำคัง (จุดลุ่ม) เลี้ยวเข้าป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ ระยะทางประมาณ 50 กิโลเมตร

4) เริ่มต้นจากชายแดนสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เส้นทางหมายเลข 20 ไปเข้าลำดิ่ง (จุดสูม) เลี้ยวเข้าเมืองบัวละพา ระยะทางประมาณ 100 กิโลเมตร

5) เริ่มต้นจากแขวงสะหวันนะเขต มายังเมืองวิละบุรีไปเมืองบัวละพา ระยะทางประมาณ 150 กิโลเมตร

1.4.2 ทางน้ำ ได้แก่

1) ล่องเรือที่เมืองมหาชัยล่องมาตามแม่น้ำเซบั้งไฟ ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 วัน

2) ล่องเรือจากแม่น้ำเซบั้งไฟเข้ามาป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สปป.ลาว ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 วัน

2. สภาพแวดล้อมทางด้านชีวภาพและกายภาพ

2.1 ลักษณะภูมิอากาศ

ป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ อยู่เขตอากาศลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ในฤดูหนาว (เดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์) เมื่อดวงอาทิตย์ไปทางทิศใต้ของเส้นศูนย์สูตร สภาพอากาศที่อยู่ภายใต้อิทธิพลความกดอากาศสูงจากลม พัดตามเข็มนาฬิกาไปทางทิศเหนือ และจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ลมมรสุมทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือจะมีลักษณะเป็นอากาศแห้งแล้ง และมีฝนตกเป็นระยะ ๆ ในฤดูร้อน (เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม ดวงอาทิตย์หันไปทางทิศเหนือของเส้นศูนย์สูตร ก่อให้เกิดความกดอากาศต่ำเรียกว่า ร่องความกดอากาศต่ำหรือร่องมรสุม ลมพัดมาจากทิศตะวันตกเฉียงใต้นำเอาความชุ่มชื้นจากทะเลอันดามัน และอ่าวไทยเข้าสู่เขตรอยต่อในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งเป็นก่อให้เกิดสภาพอากาศที่ร้อนเป็นสาเหตุให้เกิดมีปริมาณน้ำฝนในปริมาณมากในช่วงนี้ ซึ่งลมมรสุมทางทิศตะวันตกเฉียงใต้นี้ที่ให้เกิดสภาพอากาศมีความอบอุ่นและชุ่มชื้นสูง

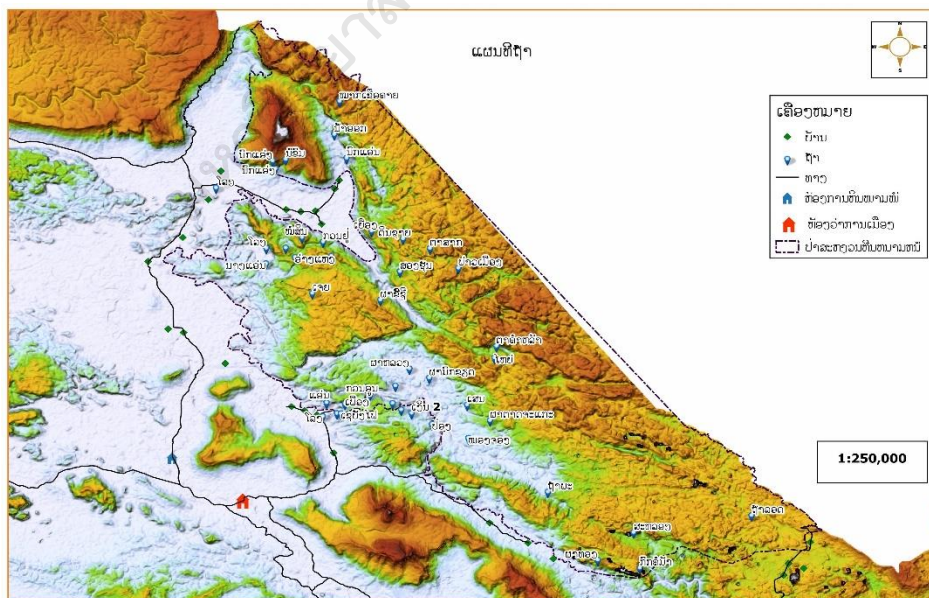
สำหรับป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สปป.ลาว ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม จนถึงเดือนสิงหาคมและสิ้นสุดลงในกลางเดือนตุลาคม สภาพอากาศมีการหมุนเวียนในแต่ละระยะของการเปลี่ยนแปลงจนถึงกลางเดือนพฤศจิกายน ในเมื่อมีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือเข้ามาและปริมาณน้ำฝนตกเป็นระยะ ๆ แต่ไม่แรง จึงให้มีอากาศเย็น และชุ่ม ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะหมดไปในช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ และจะเข้าสู่ช่วงฤดูร้อนหรือฤดูแล้ง นอกจากลมมรสุมแล้ว ป่าสงวน

แห่งชาติหินหนามหน่อก็ยังมีพายุไต้ฝุ่นและความกดอากาศเขตร้อนต่ำ ในระยะพายุไต้ฝุ่น
 เข้าทางภาคกลางของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อยู่ระหว่างเดือนกันยายน
 และเดือนตุลาคม พายุไต้ฝุ่นเกิดขึ้นจากลมทะเลจีนใต้เคลื่อนตัวไปทิศตะวันตกเข้าสู่
 ประเทศเวียดนาม พัดผ่านเข้าสู่เส้นทางสายภูหลวง และเข้าสู่ป่าสงวนแห่งชาติหินหนาม
 หน่อ ซึ่งเส้นทางสายภูหลวงส่งผลให้พายุไต้ฝุ่นพัดผ่านไปทางทิศเหนือที่เป็นทางผ่านที่ง่าย
 ตามยอดภูเขาในปี ค.ศ. 2007 ปริมาณน้ำฝนประจำปีอยู่ที่ 1,480 มิลลิเมตร โดยอ้างตาม
 รูปแบบทั่วไปของลมมรสุมอาทิตย์ตะวันออกเฉียงใต้และอุณหภูมิเฉลี่ยประจำปีอยู่ที่ 25.7 °C
 (ระดับอุณหภูมิระหว่าง 11 – 40°C)

2.2 ลักษณะภูมิประเทศ

2.2.1 แหล่งน้ำ

- 1) สายน้ำเฮอะ ไหลมาชายแดนสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามลงสู่
 แม่น้ำอโหลลงแม่น้ำเซบั้งไฟ
- 2) แม่น้ำเซบั้งไฟ ไหลผ่านถ้ำยาวประมาณ 6.4 กิโลเมตรไหลผ่านถ้ำ
 ที่มีความกว้าง 76 เมตรและสูง 53 เมตร มีจุดที่กว้างที่สุด 200 เมตรและสูงสุด 120 เมตร
 ภายในถ้ำมีธรณีวิทยา เช่น หินย้อยที่สวยงาม หินย้อยไข่มุกและวังน้ำยาวประมาณ 61
 เมตร

ภาพประกอบ 2 ภาพถ่ายทางดาวเทียมบอกที่ตั้งของสายน้ำ ถ้ำ หินปูนและน้ำตก
 ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 4 ภาพถ่ายทางอากาศสายน้ำเซบั้งไฟ เมืองบัวละพา
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 3 ภาพมุมกว้างสายน้ำเซบั้งไฟก่อนเข้าถ้ำเซบั้งไฟ เมืองบัวละพา
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

2.2.2 ประเภทถ้ำ

1) ถ้ำน้ำลอดเซบั้งไฟ เป็นแม่น้ำเซบั้งไฟที่มีต้นกำเนิดมาจากขอบเขตของสายภูเขาหลวง (ภูหลวง) อยู่ระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามไหลผ่านอุโมงภูเขาหินปูน (หินปูน) ภูเขาหินนามหน่อออกมาถึงบ้านหนองปิงระยะทางประมาณ 7 กิโลเมตร ความกว้างของถ้ำประมาณ 76 เมตร และสูงประมาณ 56 เมตร ได้มีการสำรวจโดยชาวฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1905, 1995 ถ้ำแห่งนี้มีความพิเศษที่ชาวบ้านยังไม่ได้รู้จักนัก และในปี ค.ศ. 2008 ได้มีการสำรวจอีกครั้งโดยใช้เรือเข้าไปสำรวจใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง สิ่งที่พบเห็นภายในถ้ำแห่งนี้คือ ความมืดมิดของหินหยด หินย้อย หินงอกและความมืดมิดของเม็ดทรายคล้ายกับกากเพชรที่ส่องประกายแวววาวภายใน เมื่อปีขึ้นไปอีกมุมหนึ่งของถ้ำจะพบเห็นหินที่มีลักษณะคล้ายกับรังไข่มังกรภายในห้องโถงคล้ายๆ กับระเบิดสูงพร้อมมีแสงสว่างเข้ามาจากปากถ้ำ ด้านนอกของถ้ำมีวังน้ำที่ชาวบ้านได้อุทิศไว้เป็นวังสงวนของปลา มีระยะห่างจากปากถ้ำประมาณ 200 เมตรและมีหาดทรายขาวที่สะท้อนแสงกับผิวน้ำทำให้เกิดปรากฏการณ์ของวังน้ำมีลักษณะคล้ายแสง สีเพชร ดังนั้นชาวบ้านได้สันนิษฐานว่า ต้นกำเนิดของแม่น้ำเซบั้งไฟ และรับรู้กันในชุมชนว่า “ถ้ำขุนเซ” คือ ชาวบ้านเข้าใจว่าถ้ำแห่งนี้มีต้นกำเนิดมาจากแม่น้ำเซบั้งไฟตามความเชื่อของชาวบ้านแล้วว่า เป็นที่สิงสถิตย์ของดวงวิญญาณทหารเวียดนามที่ปกป้องคุ้มครองชาวบ้าน

ภาพประกอบ 4 ทางเข้าถ้ำเซบั้งไฟเพื่อเที่ยวชมลักษณะทางกายภาพที่งดงาม

ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

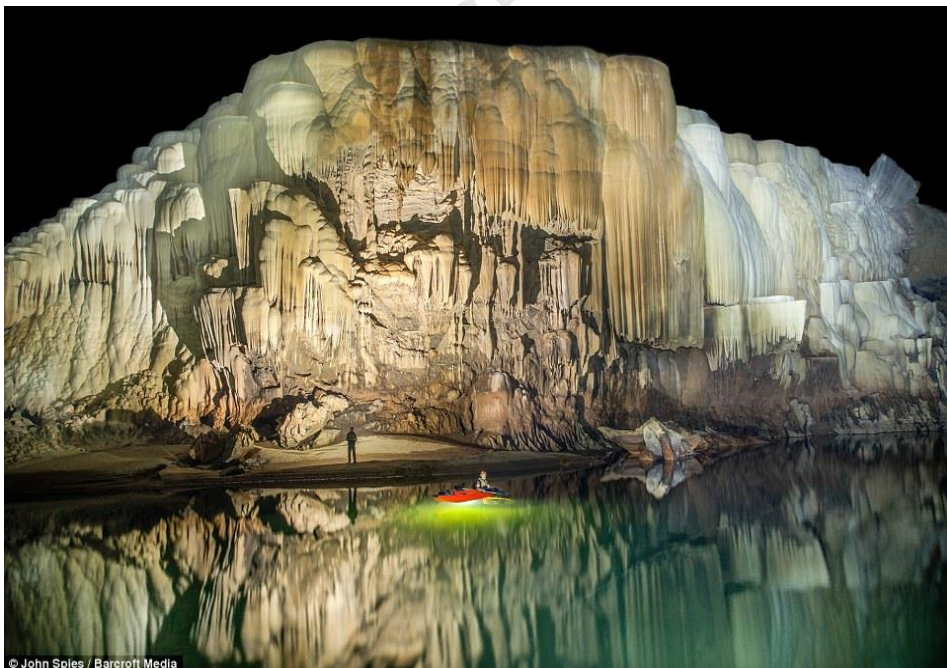
ภาพประกอบ 5 ลักษณะทางกายภาพของหินย้อยภายในถ้ำเซบั้งไฟ
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 6 ลักษณะของหินหยดภายในถ้ำเซบั้งไฟ เมืองบัวสะพา
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 7 ลักษณะทางธรณีของหินย้อย
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 8 ลักษณะทางธรณีภายในถ้ำเซบั้งไฟมุกกว้างที่มีทั้งหินหยดและหินย้อย
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 9 ลักษณะทางธรณีวิทยาภายในถ้ำเซบั้งไฟที่คล้ายกับห้องโถง
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

2) ถ้ำน้ำออก เป็นการฟื้นฟูใหม่ของสายน้ำหลักตามห้วยร่องใหญ่แห่งนี้มีความ
สดใส สะอาดภายหลังฤดูฝน ห่างจากบ้านทุ่งสำและร่องน้ำขึ้นไปตามสายน้ำหลักประมาณ
6 กิโลเมตรเพื่อไปถึงถ้ำ บริเวณถ้ำแห่งนี้เราจะพบร่องรอยของนาคและยังพบเห็นหิน
ขนาดใหญ่ที่มีรูปร่าง ขนาดต่าง ๆ อย่างหลากหลายตามเพดานของถ้ำและยังมีสัตว์ป่า
ที่อาศัยอยู่บริเวณหน้าผาชันที่ออกมาให้พบเห็นในตอนเย็น คือ ผึ้งโค่ง

3) ถ้ำนกแอ่น เป็นสายน้ำหลัก ไหลผ่านร่องหินมีความยาวประมาณ 60 เมตร
ประกอบด้วย หาดทรายสามารถเดินผ่านและเข้าถึงได้และมีแม่น้ำไหลผ่านมีความลึก
ประมาณ 1.5 เมตร มีวังน้ำในถ้ำสามารถว่ายน้ำได้สำหรับนักท่องเที่ยวที่ชอบผจญภัยกับ
ความเย็นฉ่ำของสายน้ำ ความมืดและมืดมิดของถ้ำจำนวนมากจึงได้มีการตั้งชื่อ
ถ้ำว่า “ถ้ำนกแอ่น” ชาวบ้านเล่าต่อกันมาว่าในสมัยสงครามอินโดจีนที่ตรงนี้เคยมีทหาร
เวียดนามเข้ามาอาศัยหลบภัยอยู่ประมาณ 3,000 คน และยังพบหลักฐาน ร่องรอย เช่น
กระป๋อง แปรงสีฟัน (ฝอยถั่ว) และกระดูกมนุษย์ เป็นต้น ซึ่งกระทรวงกลาโหมและป่าไม้
ได้มีการอนุรักษ์ รักษาไว้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ห้ามบุคคลเก็บหรือเคลื่อนย้าย
โดยเด็ดขาดและชนิดพันธุ์พืชที่ใกล้สูญพันธุ์ ได้แก่ ไม้ดู่ลาย ไม้กฤษณา และกล้วยไม้
 เป็นต้น

4) ถ้ำปากถ้ำ ถ้ำแห่งนี้เป็นสายน้ำหลักที่ไหลลอดผ่านปากถ้ำเซบั้งไฟห่างจากบ้านทุ่งขึ้นไปตามแม่น้ำหลักประมาณ 2.7 กิโลเมตร ไม่สามารถวัดระดับความลึกได้เพราะขาดเครื่องมือและอุปกรณ์วัด

ภาพประกอบ 10 ถ้ำปากถ้ำเซบั้งไฟ เมืองบัวละพา แขวงคำม่วน
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

2.2.3 ประเภทน้ำตก

1) น้ำตกตาดสองซู้ มีความสูงของน้ำตกประมาณ 20 เมตร ตั้งอยู่ห่างจากบ้านหนองบัวประมาณ 2.2 กิโลเมตร ในช่วงฤดูแล้งน้ำตกยังมีน้ำตกไหลอยู่ตลอดเวลาสามารถลงไปว่ายน้ำเล่นได้

2) น้ำตกตาดเชียงสือ เป็นสายน้ำตกภูเขาหลวงที่ไหลลงมายังน้ำตกตาดเชียงสือของบ้านห้วยแหวด ลักษณะของน้ำตกไหลลงมาเป็นชั้น ๆ นับรวมกันได้ 7 ชั้น มีความสูงประมาณ 300 เมตร

ภาพประกอบ 11 น้ำตกตาดเชียงลือในบ้านห้วยแหวด เมืองบัวละพา แขวงคำม่วน
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

2.2.4 แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ

1) ประเภทป่าไม้ แบ่งออกเป็น 6 ประเภท เช่น ป่าดงดิบแล้ง ป่าผสม
ผัดใบ ป่าเปื่อย ป่าไม้ป่อง ป่าไม้ตามแถมแม่น้ำ และป่าดงภูเขาหินปูน

ภาพประกอบ 12 ลักษณะของป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 13 ลักษณะการเปลี่ยนแปลงกับการปรับตัวตามสภาพแวดล้อม
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

2) พันธุ์พืชที่เป็นอยู่ในเขตป่านั้น จำนวน 182 ชนิด ถิ่นที่อยู่อาศัยที่สำคัญที่สุดคือ ป่าดั้งเดิมตามร่องภูเขาผา เช่น ป่าดงดิบแล้ง ป่าผสมผดใบที่เต็มไปด้วยชนิดพันธุ์ต้นไม้เปื่อยและ floribunda (Lythraceae) ที่สูงใหญ่และป่าไม้เขตผาหิน ที่มี *Diospyros curranii* Merr; variegata Kurz และ *wallichii* King & Camble ex King และ *Darcaena loureiri* (Agavaceae) (Lamxay, 2014)

ภาพประกอบ 14 พันธุ์พืชที่ค้นพบในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 15 ชีวนานาพันธุ์ที่หลากหลายในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 16 ป่าผสมผัดใบที่เต็มไปด้วยชนิดพันธุ์ต้นไม้เปื่อย
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 17 ชีวนานาพันธุ์ที่ขึ้นตามภูหินปูนในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

2) ผาภูต เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของลิง ห่างจากบ้านหนองแสง
ไปทางทิศใต้ของบ้านประมาณ 800 เมตร ลักษณะการอาศัยอยู่ตามร่องผาภูต ยังไม่มี
การศึกษา ค้นคว้าการดำรงชีวิตของพวกมันว่าหากินแบบใดจะพบเห็นลิงพวกนี้ได้ตอนเช้า
และตอนเย็นพวกมันจะมาเกาะกิ่งไม้ตามผาภูตในเวลาดังกล่าว

3) ลักษณะทางธรณีวิทยา ในเขตป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อที่มี
ลักษณะที่หลากหลาย

ภาพประกอบ 18 รูปร่างของหินปูนที่สลั้กับต้นไม้ทำให้เกิดทัศนียภาพที่สวยงาม
(ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 19 ภาพถ่ายมุมสูงของธรณีวิทยาหรือชาวบ้านเรียกว่าป่าหินปูน
(ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 20 ยอดถ้ำเซบั้งไฟในเขตป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

2.2.5 ประเภทสัตว์

การสำรวจถิ่นที่อยู่อาศัยทางธรรมชาติในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สปป.ลาว พบว่า มีชนิดพันธุ์สัตว์ที่มีกระดูกสันหลัง จำนวน 377 ชนิด ประกอบด้วย สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 55 ชนิด นก 184 ชนิด สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ 21 ชนิด และประเภทปลา 96 ชนิด และมีสัตว์อุนทรีย์ 11 ชนิด มีชนิดพันธุ์สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำที่คล้ายกับมนุษย์จำนวน 7 ประเภท มีบางชนิดที่ถูกไฟป่าทำลาย เช่น ข่าแดงและชะนีแก้วขาว เป็นชนิดพันธุ์ที่มีลักษณะคล้ายกับมนุษย์อาศัยในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ เช่น โด่งหรือคูง เป็นสัตว์ใกล้จะสูญพันธุ์ของโลกและมิงกอก ลิงเสน ลิงหมู เยื้อง กวาง นากน้ำ ไก่ขาว ปลาผาและนกกระจอกที่อาศัยอยู่ตามภูเขาหินปูน เป็นต้น

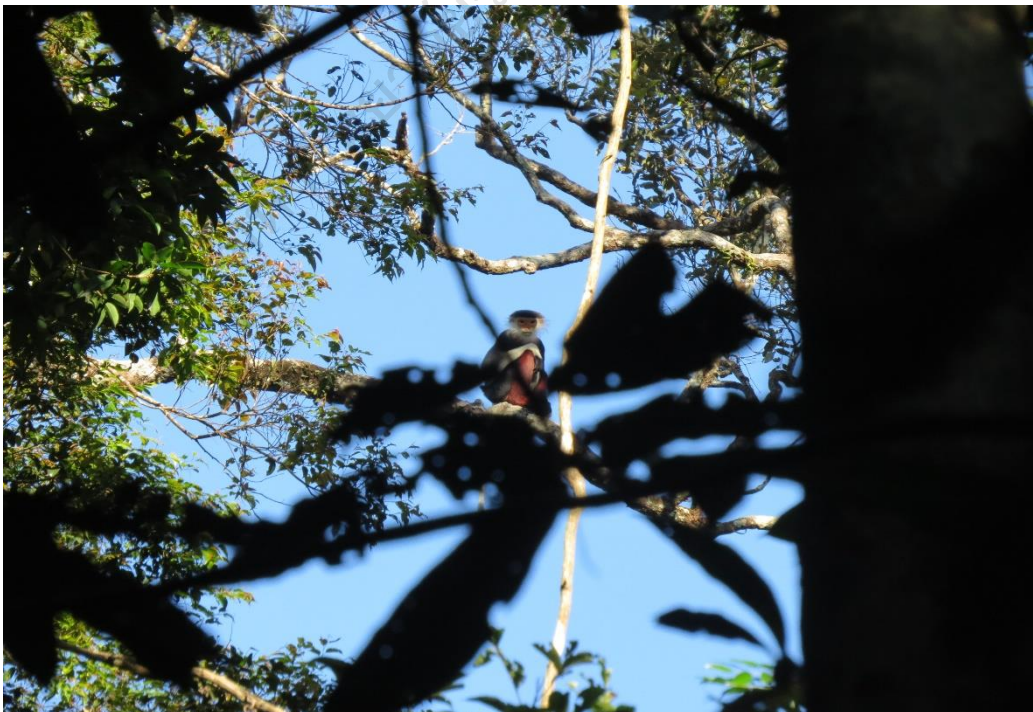
ภาพประกอบ 21 สัตว์เลื้อยคลานที่พบเจอบริเวณป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 22 สัตว์เลื้อยคลาน
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 23 ลิงที่อาศัยตามผาหินในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 24 นกที่อาศัยในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 25 นกที่อาศัยในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 26 นกที่นักท่องเที่ยวจะได้พบในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 27 ผีเสื้อจะพบได้ช่วงเดือนต้นฤดูฝนและต้นฤดูหนาว
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 28 ผีเสื้อจะออกมาให้พบเจอในช่วงต้นฤดูฝนอยู่บริเวณหาดทราย
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

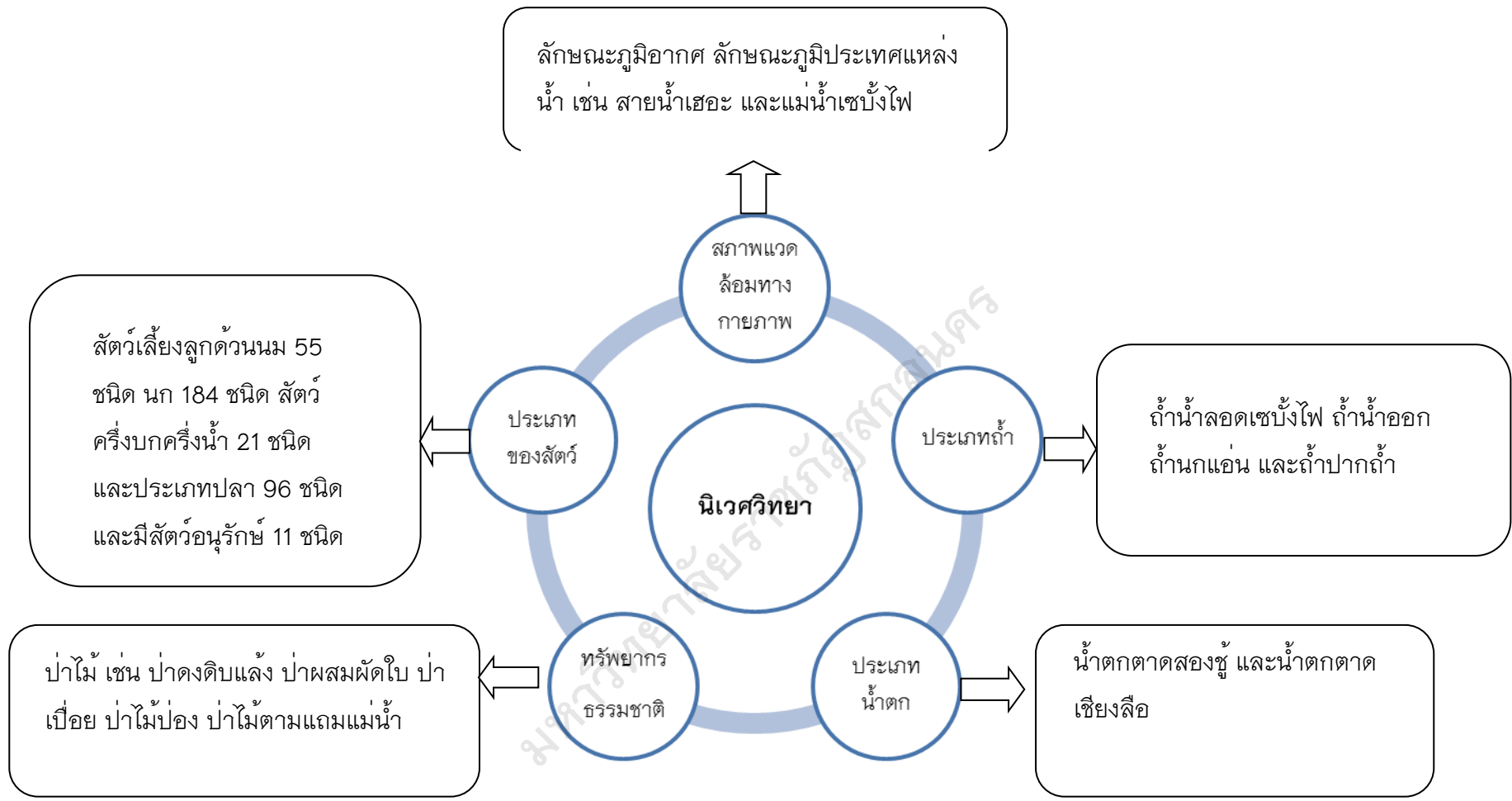
ภาพประกอบ 29 หนูที่อาศัยอยู่ตามถ้ำเซบั้งไฟ
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 30 ค้างคาวที่เกาะอยู่บนถ้ำน้ำลอดเซบั้งไฟ
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

สรุปรณีเวศวิทยาเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่มีชีวิตกับปัจจัยทางด้าน
 สิ่งแวดล้อม ได้แก่ มนุษย์ สัตว์ พืช จุลินทรีย์ และสิ่งไม่มีชีวิต ซึ่งมีปัจจัยต่าง ๆ เช่น ปัจจัย
 เกี่ยวกับดิน ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพภูมิประเทศ ปัจจัยเกี่ยวกับภูเขา แม่น้ำและทรัพยากร
 ทางธรรมชาติ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษานิเวศวิทยาในการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบท
 มรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ เมืองบัวละพา
 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วย 1) ประวัติความเป็นมาป่าสงวน
 แห่งชาติ ได้แก่ ประวัติความเป็นมา ที่ตั้งป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ 2) สภาพแวดล้อม
 ทางด้านชีวภาพและกายภาพ ได้แก่ ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะภูมิประเทศ ได้แก่ แหล่ง
 น้ำ เช่น สายน้ำเหาะ และแม่น้ำเซบั้งไฟ ประเภทถ้ำ เช่น ถ้ำน้ำลอดเซบั้งไฟ ถ้ำน้ำออก
 ถ้ำนกแอ่น และถ้ำปากถ้ำ ประเภทน้ำตก เช่น น้ำตกตาดสองซู้ และน้ำตกตาดเชียงสี้อ
 สำหรับแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ป่าไม้ เช่น ป่าดงดิบแล้ง ป่าผสมดงใบ ป่าเปื่อย
 ป่าไม้ป่อง ป่าไม้ตามแกมแม่น้ำ และป่าดงภูเขาหินปูน พันธุ์พืช ผาถูดที่มีลักษณะทางด้าน
 วัตถุ และประเภทของสัตว์ เช่น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 55 ชนิด นก 184 ชนิด สัตว์ครึ่งบก
 ครึ่งน้ำ 21 ชนิด และประเภทปลา 96 ชนิด และมีสัตว์อนุรักษ์ 11 ชนิด มีชนิดพันธุ์สัตว์เลี้ยง
 ลูกด้วยน้ำที่คล้ายกับมนุษย์จำนวน 7 ประเภท ผู้วิจัยได้นำเอานิเวศวิทยามาใช้ในการศึกษา
 การบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษา
 ป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ เมืองบัวละพา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
 ผู้วิจัยสรุปปรากฏการณ์นิเวศวิทยาในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีองค์ประกอบสำคัญดังภาพประกอบ 33

ภาพประกอบ 31 สรุปปรากฏการณ์นิเวศวิทยาในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ส่วนที่ 2

ผลการศึกษาปรากฏการณ์นิเวศวัฒนธรรมในป่าสงวนแห่งชาติ หินหนามหน่อ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับนิเวศวัฒนธรรม เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างคนกับการดำรงชีวิตในการหาเลี้ยงชีพกับสภาพแวดล้อม ด้านสังคมและค่านิยม ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมกับเทคโนโลยีการผลิต ซึ่งเป็นตัวกำหนดสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ดังนั้นจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับนิเวศวัฒนธรรม ผู้วิจัยนำมศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการดำรงชีวิตของชุมชนกับป่า กลุ่มชาติพันธุ์ ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาของชุมชน รวมถึงด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม การสาธารณสุขและด้านการศึกษาที่มีความสัมพันธ์ระหว่างต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชน ในเขตป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ เมืองบัวสะพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สอดคล้องกับแนวคิดของ Steward (1953), White (1959); Malinowski (1884) สรุปได้ว่า นิเวศวัฒนธรรมเป็นการศึกษา 1) ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมที่มีต่อสภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการหาเลี้ยงชีพกับสภาพแวดล้อม รวมถึงการจัดระเบียบสังคมและค่านิยม 2) ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมกับเทคโนโลยีการผลิต ซึ่งเป็นตัวกำหนดสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับพฤติกรรมมนุษย์และผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีต่อวัฒนธรรมของแต่ละสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอานิเวศวัฒนธรรมมาใช้ในการศึกษาการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. ลักษณะกลุ่มชาติพันธุ์

ล้อมรอบป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สปป.ลาว ประกอบด้วย ความหลายทางวัฒนธรรม ประเพณีของกลุ่มชนเผ่าที่ดำรงชีวิตอยู่ เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ตีมะกอง โย้ย ผู้ไท กะเลิงและมีกลุ่มชาติพันธุ์เพียง 28 ครอบครัวที่ไม่มีบ้านอาศัยอยู่ในป่า

สงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมและความเชื่อถือของ บรรดากลุ่มชาติพันธุ์มีความแตกต่างกัน เช่น กลุ่มชาติพันธุ์สะลาง/ กรีส เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ดั้งเดิมในพื้นที่ภูเขาหินหนามหน่อ ได้ดำรงชีวิตแบบกระจายกระจายตามป่าเขา ซึ่งในภาษา ลาวเรียกว่า “เผ่าตองเหลือง” หมายถึง เป็นกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ตามป่า “ใบไม้สีเหลือง” ประชาชนกลุ่มนี้ไม่มีบ้านและมีวิถีการดำรงชีวิตในการหากินตามป่าแบบธรรมชาติ ซึ่งพวกเขาจะจากสถานที่พักของตนเองไปเมื่อใบไม้ที่ใช้ในการสร้างที่พักเป็นสีเหลืองและใช้เวลา หลายวัน ในการค้นหาแหล่งอาหารเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยแห่งใหม่ที่ยังพักอาศัยติดกับป่า สงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ ส่วนชนเผ่าสะลาง มีความรู้และประสบการณ์ในการดำรงชีวิต ในป่าเขตภูเขาหินปูน เช่น การหาแหล่งน้ำดื่ม การเก็บรักษาน้ำไว้บริโภคในหน้าแล้ง การต้ม เหล้าขาว (เหล้าที่ทำจากใบไม้ชนิดหนึ่ง) และการล่าสัตว์ป่าด้วยไม้ ชนเผ่านี้เคยดำรงชีวิต ในเขตภูเขาหินปูนหินหนามหน่อ ตามแนวชายแดนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว - สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มาเป็นระยะเวลาชั่วอายุคนแล้ว จากการบอกเล่าของ ชาวสะลางได้กล่าวไว้ว่า การดำรงชีวิตในวัยเด็กของเขาว่า “เขาไม่เคยต้มน้ำด้วยแก้วแม่แต่ ครั้งเดียว เพราะว่าเขาดื่มด้วยใบไม้และดูคนน้ำตามหน้าผา ถ้ำ และชนเผ่าสะลางเป็นชนเผ่า สุดท้ายที่เป็นนักล่าสัตว์เพื่อนำมาดำรงชีวิตอยู่ในป่าเขา เขตภูเขาหินหนามหน่อ อีกทั้ง เครื่องนุ่งห่มของเขาก็ทำมาจากวัสดุที่ได้มาจากธรรมชาติ ซึ่งบรรพบุรุษของพวกเขาได้ทิ้ง ร่องรอยทางโบราณคดีไว้ในถ้ำต่าง ๆ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ

ส่วนกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ไม่ได้ผูกพันกับการดำรงชีวิตในป่าเหมือนกับ กลุ่มชาติพันธุ์ โดยเฉพาะชนเผ่ามะกองซึ่งเป็นชนเผ่าที่ดำรงชีวิตอยู่ในกลุ่มบ้านหนองม้า คือ มีการล่าสัตว์ป่าจำนวนน้อย สำหรับชนเผ่าผู้ไทและโย้ย ซึ่งป่าสงวนแห่งชาติหินหนาม หน่อยังเป็นสถานที่ที่สำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ เริ่มมีเส้นทางไฮจิมินท์และร่องรอย ระเบิดจากสงคราม กระจายอยู่ตามพื้นที่ อันก่อให้เกิดมีผลกระทบถึงปัจจุบัน เนื่องจากว่ามีระเบิดที่ยังไม่ทำงานหลงเหลืออยู่เป็นจำนวนมาก เส้นทางไฮจิมินท์อยู่ตอน เหนือของป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อบ้านหนองบัว บ้านผานบ บ้านวังคน และบ้านแสน พัน และอยู่ทางตอนใต้ของป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่ออยู่บ้านหนองม้า บ้านละบาย และบ้านน้ำจะหลา ซึ่งเป็นร่องรอยแห่งวีรกรรม ความฉลาด ความอดทนของกระบวนการ ต่อสู้ของชาติของชาวจีนติดกับเส้นทางเลขที่ 12 ซึ่งเป็นทางผ่านช่องแคบภูเขา ส่วนใหญ่ รบรบทุกเสบียงอาหาร สิ่งของและอาวุธยุทโธปกรณ์ของกำลังปฏิวัติปลดปล่อยภาคใต้ ของเวียดนาม โดยจะผ่านเส้นทางนี้ในช่วงที่มีสงคราม เส้นทางนี้บ่อโคลนเป็นจำนวนมาก

และเส้นทางตามภูเขาที่มีความแคบและสูงชัน จุดที่อันตรายที่สุด คือ จุดที่ใกล้กับบ้านผานบ และบ้านวังคน ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีความแคบที่สุดตามเส้นทางไฮจิมีนทร์ เป็นสถานที่ที่มีการ ผังหลุมระเบิดไว้มากที่สุด จุดอันตรายที่เป็นที่รู้จักกันในทางตอนใต้ของป่าสงวนแห่งชาติ หินหนามหน่อ คือ เขตบ้านละโบยและเป็นที่มีระเบิดที่ยังไม่ทำงานตกค้างอยู่ในพื้นที่จำนวนมาก และพวกยังมีนำลูกระเบิดในการสร้างบ้านเรือนและรั้วบ้าน

2. ขนบธรรมเนียม ประเพณี

ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วย 3 กลุ่มชาติพันธุ์ คือ

2.1 กลุ่มไท-ลาว เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไท ไย้และกะเลิง กลุ่มชาติพันธุ์ เหล่านี้อยู่ละ 40 ของจำนวนประชากรทั้งหมดของเมืองบัวละพา ได้แก่ ผู้ไทยร้อยละ 25 กะเลิงร้อยละ 11 และไย้อยู่ร้อยละ 2) กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ใช้มีภาษาพูดที่คล้ายคลึงกับ ภาษาลาว ซึ่งชีวิตการเป็นอยู่ของพวกเขาอาศัยการผลิตข้าวตามเขตร่องภูเขา และมีดิน ที่เหมาะสำหรับการทำเกษตรกรรมและเป็นชนเผ่าที่ฐานะดี ส่วนใหญ่พวกเขานับถือศาสนา และมีการความสัมพันธ์ทางการเมืองเป็นอย่างดีและมีความสนใจทางด้านการเมืองและการปกครอง

2.2 กลุ่มชาติพันธุ์มอญ - ขะแม กลุ่มชาติพันธุ์มะกอง ตรี ้อยู่ละ 48 จำนวนประชากรทั้งหมดของเมืองบัวละพา ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ตรี้อยู่ละ 31 กลุ่มชาติพันธุ์มะกองร้อยละ 16 กลุ่มชาติพันธุ์เรียกตัวเองว่า “บรู” และพวกเขาใช้สำเนียงของ ภาษาบรูในการสื่อสารซึ่งกันและกัน แต่ก่อนการดำรงชีวิตของพวกเขาอาศัยการปลูกข้าว ตามเนินเขาและภูเขา ด้วยการถางป่าทำไร่แบบเลื่อนลอย ในปัจจุบันพวกเขาพยายาม ปรับตัวเข้ากับการทำเกษตรกรรมด้วยการทำนาในเขตที่สามารถทำการผลิตได้ในเขตภูเขา ที่พวกเขาดำรงชีวิตอยู่และพวกเขาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีฐานะยากจนและนับถือผีและไม่ สนใจทางด้านการเมืองและการปกครอง

2.3 ชนเผ่าผสม - งอน สะลาและอื่น ๆ กลุ่มชนเผ่าร้อยละ 12 ของ จำนวนประชากรทั้งหมดในเมืองบัวละพา ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ผสมร้อยละ 8 กลุ่มชาติพันธุ์ ผ่างวนร้อยละ 3 กลุ่มชาติพันธุ์สะลาร้อยละ 1 กลุ่มชาติพันธุ์ผสมนี้เกิดขึ้นจากการ แต่งงานกับชนเผ่าที่แตกต่างกัน ซึ่งปกติพวกเขาใช้ภาษาลาวในการดำรงชีวิตประจำวัน คล้ายคลึงกับกลุ่มชาติพันธุ์เผ่าไท - ลาวและชีวิตการเป็นอยู่พวกเขาสูงกว่ามาตรฐาน ทุกอย่างตามที่รัฐบาลได้กำหนดไว้และ

ชาววงวนใช้สำเนียงภาษาเวียดนาม ซึ่งพวกเขาเป็นลูกหลานมาจากผู้อพยพจากประเทศเวียดนามที่เข้ามาดำรงชีวิตในประเทศลาว เมื่อประมาณ 50 ปีก่อน สำหรับการดำรงชีวิตพวกเขาอาศัยการทำข้าวนาปีและการทำธุรกิจหลายประเภท

3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

ประชาชนที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ชาวบ้านมีภูมิปัญญาที่คนในท้องถิ่นสร้างสรรค์ขึ้นจนเป็นเอกลักษณ์ของคนในท้องถิ่น ภูมิปัญญาของแต่ละเผ่าจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนนั้น ๆ เช่น การทำฝายกั้นน้ำ เป็นการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรการอุปโภคและบริโภคของชุมชนที่มีมาแต่โบราณระบบนี้ใช้การแบ่งปันน้ำเพื่อใช้ในการทำเกษตร การแปรรูปอาหารของชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวรู้จักวิธีการแปรรูปอาหารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การหมักและการดองหน่อไม้ เพื่อเก็บอาหารไว้รับประทานได้นาน ๆ เมื่อจับปลามาได้มาก ๆ ในช่วงฤดูฝน ชาวบ้านจะนำไปแปรรูปตากแห้ง เช่น ปลาตากแห้ง และทำปลาร้า การจับสัตว์น้ำ ในอดีตของชุมชน ส่วนใหญ่นิยมตั้งถิ่นฐานอยู่ใกล้แหล่งน้ำ จึงมีการประดิษฐ์คิดค้นเครื่องมือสำหรับจับสัตว์น้ำ โดยใช้วัสดุจากธรรมชาติที่หาได้ในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือ เช่น ลอบ สวิง โพงพาง ไซ และแห เป็นต้น วิถีชีวิตการดำรงชีวิตของชุมชน การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนได้โดยปฏิบัติ ดังนี้ รวมตัวกันสร้างเครือข่ายของชุมชนเพื่ออนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เยาวชน นักเรียนหรือบุคคลในชุมชนไปศึกษาภูมิปัญญาประเภทต่าง ๆ ในชุมชนหรือนำครุภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอดให้แก่นักเรียนในโรงเรียนหรือแก่บุคคลในชุมชน จึงมีการจัดโครงการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป ภูมิปัญญาของชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ภูมิปัญญาของชุมชน ด้านการทำมาหากินวิถีชีวิตของชาวบ้านในอดีตเรียบง่ายกว่าทุกวันนี้ โดยอาศัยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีในป่า เช่น การเก็บของป่าของดง การล่าสัตว์ การเก็บสมุนไพรมารักษายาเจ็บป่วย

2. ภูมิปัญญาอันเนื่องมาจากสภาวะธรรมชาติธรรมชาติและแรงงานเป็นหลัก ในการทำมาหากิน และใช้สติปัญญาที่บรรพบุรุษถ่ายทอดมาเพื่อให้ได้อยู่รอด เช่น การขยายที่ทำกิน ต่อกำร้างถากถางป่า บุกเบิก พื้นที่ทำกินใหม่ การปรับพื้นที่บ้นคันนา เพื่อทำไร่ ทำนา ปลุกพืช เลี้ยงสัตว์และดูแลรักษาให้เติบโตและได้ผล การจัดการแหล่งน้ำ เพื่อการเกษตรก็เป็นหนึ่งในภูมิปัญญาชาวบ้านในอดีตเช่นกัน

3. ภูมิปัญญาของชุมชน ด้านการรักษาโรคและแก้ปัญหาสุขภาพ เช่น การใช้สมุนไพรเป็นยาและอาหาร พืชสมุนไพร หมอพื้นบ้าน และการรักษาแบบเหยาของชนเผ่า

4. ภูมิปัญญาของชุมชน ด้านการกินอยู่ เช่น การถนอมอาหาร การปรุงอาหาร และการกินอาหาร เป็นต้น

5. ภูมิปัญญาของชุมชน ด้านภาษา เช่น คำผญา คำสอน ความเชื่อ บทเพลง พื้นบ้าน เช่น เพลงแหล่ เพลงกล่อมเด็ก และกลอนลำ เป็นต้น

6. ภูมิปัญญาของชุมชน ด้านศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีใช้ในการปรับ ประยุกต์พิธีกรรมทางศาสนาเพื่อความมั่นคงของชุมชน ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต ตั้งแต่เกิด จนตาย เช่น ประเพณีการเกิด การบวช การแต่งงาน การตาย ฯลฯ

7. ภูมิปัญญาของชุมชน ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ใช้ในการจัดการทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้ เช่น การสร้างฝาย การควบคุมคุณภาพน้ำ การป้องกันน้ำท่วม การจัดการป่าไม้ เช่น การบวชป่าและการอนุรักษ์ป่า

8. ภูมิปัญญาของชุมชน ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคมการอยู่ร่วมกันในชุมชน ตั้งแต่เดิมนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นญาติพี่น้องไม่ว่าตระกูล ซึ่งได้อพยพย้ายถิ่นฐานมาอยู่หรือ สืบทอดบรรพบุรุษจนนับญาติกันได้ทั้งชุมชน มีคนเฒ่าคนแก่ที่ชาวบ้านเคารพนับถือเป็นผู้ทำหน้าที่ของผู้นำไม่ใช่ การสั่งแต่เป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา มีความแม่นยำในกฎระเบียบ ประเพณีการดำเนินชีวิต ตัดสินไกล่เกลี่ยหากเกิดความขัดแย้งช่วยกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

สำหรับปัญหาในชุมชนก็มีไม่น้อย ได้แก่ ปัญหาการทำมาหากิน ฝนแล้ง น้ำท่วม และโรคระบาด เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีปัญหาการละเมิดกฎหมายประเพณี ส่วนใหญ่จะเป็นการผิดผีคือ ผีของบรรพบุรุษ ผู้ซึ่งได้สร้างกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ไว้ เช่น กรณีที่ชายหนุ่มถูกเนื้อต้องตัวหญิงสาวที่ยังไม่แต่งงาน เป็นต้น หากเกิดการผิดผีขึ้นมาก็ต้องมี พิธีกรรมขอขมา โดยมีคนเฒ่าคนแก่เป็นตัวแทนของบรรพบุรุษ มีการว่ากล่าวสั่งสอนและ

ชดเชยการทำผิดนั้นตามกฎหมายเกณฑ์ที่วางไว้ของชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอยู่อย่างพึ่งพาอาศัยกัน ยามเจ็บไข้ได้ป่วย การช่วยเหลือกันทำงานที่เรียกกันว่า การลงแขก ทั้งร่างกายแรงใจที่มีอยู่ก็จะแบ่งปัน ช่วยเหลือ เอื้ออาทรกัน การแลกเปลี่ยนสิ่งของ อาหารการกิน และอื่น ๆ จึงเกี่ยวข้องกับ วิถีของชุมชน ชาวบ้านช่วยกันเก็บเกี่ยวข้าว สร้างบ้านหรืองานอื่นที่ต้องการคนมาก ๆ เพื่อจะได้เสร็จโดยเร็วโดยไม่มีภาระจ้าง

4 ด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม

4.1 ด้านประชากร

ป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อมี 19 หมู่บ้านที่ได้รับความรับผิดชอบ คุ่มครองป่าสงวนแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มหมู่บ้านคือ กลุ่มบ้านดู่, กลุ่มบ้านชะยุ, กลุ่มบ้านหนองบึง และกลุ่มบ้านหนองม้า ในปี 2011 มีประชากรทั้งหมดจำนวน 7,624 คน เท่ากับ 1,493 หลังคาเรือน ในปี 2014 มีประชากรจำนวน 8,099 คน เท่ากับ 1,570 หลังคาเรือน (19 หมู่บ้าน) เท่ากับร้อยละ 25.6 ของจำนวนประชากรทั้งหมด เมืองบัวละพาที่อาศัย ในเขตป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อประมาณ 31,676 คน ในปี 2014) และในระหว่าง ปี ค.ศ. 2011 – 2014 อัตราการเจริญเติบโตของจำนวนประชากรประจำปีร้อยละ 2.1 ภายในระยะเวลา 3 ปี การขยายตัวของจำนวนประชากรเพศหญิงเติบโตร้อยละ 2.3 ต่อปี ซึ่งข้อมูลนี้อาจแสดงให้เห็นถึงจำนวนประชากรเพศชาย ภายใน 19 หมู่บ้านเป็นกลุ่มหมู่บ้าน ชนเผ่าที่แตกต่างกัน เช่น กลุ่มชาติพันธุ์เผ่าผู้ไท ตรี มะกอง กะเลิง โย้ย ง่วน และสะลาง เฉลี่ยหลังคาเรือนต่อจำนวนประชากรเฉลี่ย 5 คน/ 1 หลัง ซึ่งอาจจะมีการโยกย้ายระหว่าง บ้านกับบ้าน ตัวอย่าง ประชาชนที่อยู่บ้านหนองบึงโยกย้ายไปอยู่บ้านหญ้าแหวด และ บ้านทับลาว จากบ้านละบ้อยไปบ้านหนองม้า จากบ้านท่งลำ บ้านดู่ไปอยู่จุดสูงมั่งคั่ง (ศูนย์ราชการในการปฏิบัติงาน) และการย้ายจากบ้านมาแคว่ และกวนชะโยมเก่า รวมเข้ากัน มาเป็นมาชะโยมในปัจจุบัน

4.2 ด้านเศรษฐกิจ

- 1) อาชีพหลัก ได้แก่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ เช่น หมู แพะ ไก่และเป็ด
- 2) อาชีพรอง ได้แก่ หาของป่าของดงมาขายและการบริโภค เช่น เห็ด

หน้าแดง เห็ดน้ำหมาก เห็ดโคน เห็ดปลวกจิก เห็ดปลวกขาว หน่อไม้ หน่อसान ผักกูด หมากแง่ง หน่อเลา และผักหวานป่า เป็นต้นและสัตว์ป่า เช่น กิ้งก่า มดแดง และแมลงต่าง ๆ เป็นต้น

4.3 ด้านสังคม

1) การติดต่อสื่อสารและประสานงาน ยังเป็นอุปสรรคต่อชุมชนเป็นอย่างมาก สาเหตุของเส้นทางคมนาคมยังทุรกันดารและยังไม่ได้รับการพัฒนาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทำให้การสัญจรหรือการไปพบปะญาติพี่น้องหรือติดต่อทางราชการจะต้องใช้เวลาเดินทางเป็นวันและต้องไปพักบ้านญาติพี่น้อง

2) วิธีการดำรงชีวิตของประชาชน ส่วนใหญ่เป็นการเก็บของป่าของดงมาบริโภคในชีวิตประจำวันเท่านั้น

5 โครงสร้างพื้นฐาน

5.1 การคมนาคม

การเข้าถึงทุก ๆ เขตในป่าสงวนแห่งชาติหิโนหนามหน่อมมีความยุ่งยากมาก โดยเฉพาะในฤดูฝนและกลุ่มหมู่บ้านที่เข้าถึงยากที่สุดคือหมู่บ้านหนองม้า ส่วนกลุ่มหมู่บ้านอื่น ๆ ที่เข้าไปถึงยากจะอาศัยการใช้เรือเข้าไปในพื้นที่ ปัจจุบันเส้นทางหลายแห่งได้ปรับปรุง เช่น เส้นทางเชื่อมต่อระหว่างเมืองบัวละพาจนถึงจุดชุมหลังคัง การเข้าถึงกลุ่มบ้านที่อยู่ตามเส้นทางนี้จะดีขึ้นกว่าเดิม เมื่อการก่อสร้างเส้นทางถนนและสะพานข้ามแม่น้ำบ้านปากพะนัง เสร็จสมบูรณ์ เส้นทางจากตัวเมืองบัวละพาหากหมู่บ้านหนองบึง และชะยูงมีระยะทางใกล้และง่ายกว่าในการเข้าถึงแต่ก็ยังมีความยุ่งยากในการเดินทางเข้าหาทุก ๆ กลุ่มหมู่บ้านในฤดูฝน เนื่องจากยังไม่มีสะพานและเส้นทางก็เต็มไปด้วยโคลนและภูเขาที่มีลักษณะสูงชัน อีกอย่างการเชื่อมต่อสัญญาณโทรศัพท์มือถือมีเพียงแค่ 4 หมู่บ้านหากมีไฟฟ้าเข้าถึงทุกหมู่บ้านภายในเมืองบัวละพา อาจจะทำให้การสื่อสารทางโทรศัพท์เพิ่มขึ้นและมีการแลกเปลี่ยนสินค้าเพิ่มขึ้น การคมนาคมขนส่งและการติดต่อสื่อสารจะดีขึ้นปัญหานี้ควรจะได้ปรับปรุงต่อไป

5.2 การศึกษา

ภายใน 19 หมู่บ้านรอบ ๆ ป่าสงวนแห่งชาติหิโนหนามหน่อมมีเส้นทางสำหรับนักเรียนโรงเรียนประสมสมบูรณ์ ที่มีเส้นทางเดินทางจากบ้านประมาณ 1 กิโลเมตร โรงเรียนมัธยมศึกษามีเพียงแต่ 3 กลุ่มหมู่บ้านในจำนวน 4 กลุ่มหมู่บ้านในป่าสงวนแห่งชาติประกอบด้วย บ้านดู่ บ้านชะยูง บ้านกุ่มและบ้านหนองบึง พร้อมทั้งสถานที่ใกล้เคียงที่สุดสำหรับโรงเรียนประเภทอื่น ๆ จะอยู่ในตัวเมืองท่าแขก การเข้าโรงเรียนประสมสมบูรณ์ของนักเรียนในเขตนี้ค่อนข้างจะสะดวกแต่ก็มีนักเรียนประถมเพียงร้อยละ 30 ที่เข้าเรียนต่อที่โรงเรียนมัธยมสมบูรณ์ ซึ่งมีอัตราการเข้าโรงเรียนของนักเรียนค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะ

ในเขตกลุ่มหมู่บ้านหนองม้าคิดเป็นร้อยละ 4 และหนองปิงคิดเป็นร้อยละ 19 หมายความว่า มีเด็กเล็กจำนวนหนึ่งจากหมู่บ้านเหล่านี้มีโอกาสปรับปรุงและทักษะด้านวิชาชีพหรือ กลายเป็นพนักงานรับใช้ชาติ

5.3 สาธารณสุข

เมืองบัวชะพาเป็นเมืองพัฒนาสามสร้าง ประกอบด้วย สร้างที่หนึ่ง คือ สร้างแขวงให้เป็นหน่วยงานยุทธศาสตร์ สร้างที่สอง คือ สร้างเมืองให้เป็นหน่วยงาน แผนการและสร้างที่สาม คือ สร้างบ้านให้เป็นหน่วยงานจัดตั้งปฏิบัติของแขวงคำม่วน สปป.ลาว ซึ่งได้รับการสนับสนุนในด้านสาธารณสุข การคมนาคม ไฟฟ้าและอื่น ๆ ซึ่งมีการสร้างศูนย์บริการสาธารณสุขในแต่ละหมู่บ้าน แต่ก็ยังมีจำนวนเจ้าหน้าที่ ที่ให้บริการอยู่ในจำนวนจำกัด ทั้งนี้ในอนาคตน่าจะมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น สถิติผู้ป่วย จากสำนักงานการสาธารณสุขเมืองแสดงให้เห็นว่าอัตราการป่วย เช่น โรคท้องร่วง ใช้เลือดออกและโรคระบบทางเดินหายใจยังมีสูง โรคเหล่านี้พบเห็นตามหมู่บ้านที่ยากจน เช่น บ้านหนองม้าและบ้านปิง แต่ก็ยังน้อยกว่าหมู่บ้านที่มีฐานะคือบ้านดู่ แต่ก็ไม่ได้ หมายความว่าครอบครัวที่ยากจนจะได้รับผลกระทบโรคดังกล่าวน้อยกว่า เพราะไม่มี รายงานการเข้ารับการรักษาตัวจากสาธารณสุขในหมู่บ้าน เนื่องจากชาวบ้านไม่มีเงินที่จะ เข้ารับการรักษาตัวหรืออาจเป็นเพราะว่าชาวบ้านมีการใช้ยาพื้นบ้านในการรักษาตัวแทน ดังนั้นภาครัฐจึงมีมาตรการสนับสนุนให้คนที่ยากไร้ได้รับการรักษาและได้รับการช่วยเหลือ เริ่มต้นที่แขวงคำม่วน

สรุปนิเวศวัฒนธรรม เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมที่มีต่อ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างคนกับการดำรงชีวิตในการหา เลี้ยงชีพกับสภาพแวดล้อมของประชาชนที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวทางด้านสังคมและค่านิยม ความสัมพันธ์ระหว่าง สภาพแวดล้อมกับเทคโนโลยีการผลิต ซึ่งเป็นตัวกำหนดสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทาง วัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ดังนั้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับนิเวศวัฒนธรรม ผู้วิจัยนำมาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมในป่าสงวน แห่งชาติหินหนามหน่อ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการดำรงชีวิตของชุมชน กับป่า ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ไท-ลาว เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไท โย้ยและกะเลิง มีวิถีชีวิตการเป็นอยู่พวกเขาอาศัยการผลิตข้าวตามเขตร่องภูเขา และมีดินที่เหมาะสม สำหรับการเกษตรกรรมและเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ฐานะดี ส่วนใหญ่พวกเขานับถือศาสนาและ

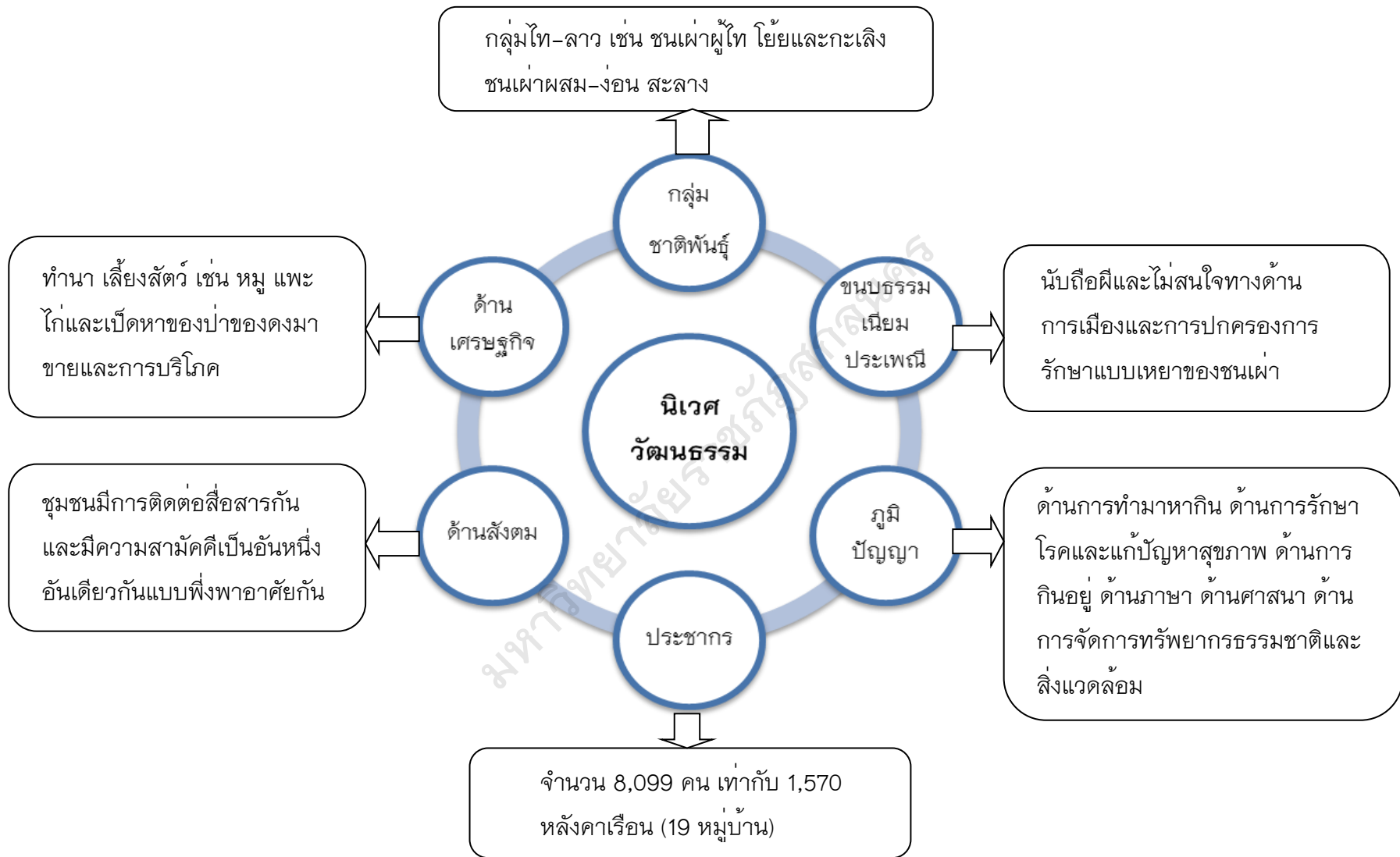
มีการความสัมพันธ์ทางการเมืองเป็นอย่างดีและมีความสนใจทางการเมืองและการปกครอง กลุ่มชาติพันธุ์มอญ - ขะแม กลุ่มชาติพันธุ์มะกอง ตรี พวกเขาใช้สำเนียงของภาษาบรูในการสื่อสารซึ่งกันและกัน แต่ก่อนการดำรงชีวิตของพวกเขาอาศัยการปลูกข้าวตามเนินเขา และภูเขา ด้วยการถางป่าทำไร่แบบเลื่อนลอย ในปัจจุบันพวกเขาพยายามปรับตัวเข้ากับการทำเกษตรกรรมด้วยการทำนาในเขตที่สามารถทำการผลิตได้ในเขตภูเขาที่พวกเขาดำรงชีวิตอยู่และพวกเขาเป็นชนเผ่าที่มีฐานะยากจนและนับถือผีและไม่สนใจทางการเมืองและการปกครอง กลุ่มชาติพันธุ์ผสม - งอน สะลางและอื่น ๆ กลุ่มชาติพันธุ์ผสมนี้เกิดขึ้นจากการแต่งงานกับชนเผ่าที่แตกต่างกัน ซึ่งปกติพวกเขาใช้ภาษาลาวในการดำรงชีวิตประจำวันคล้ายคลึงกับกลุ่มชาติพันธุ์ไท - ลาวและชีวิตความเป็นอยู่พวกเขาสูงกว่ามาตรฐานทุกอย่างตามที่รัฐบาลได้กำหนดไว้และชาววงวนใช้สำเนียงภาษาเวียดนาม ซึ่งพวกเขาเป็นลูกหลานมาจากผู้อพยพจากประเทศเวียดนามที่เข้ามาดำรงชีวิตในประเทศลาว เมื่อประมาณ 50 ปีก่อน สำหรับการดำรงชีวิตพวกเขาอาศัยการทำข้าวนาปีและการทำธุรกิจหลาย

สำหรับด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน เช่น ด้านการทำมาหากิน ด้านการรักษาโรคและแก้ปัญหาลูกสุขภาพ ด้านการกินอยู่ ด้านภาษา ด้านศาสนา ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใช้ในการจัดการทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้ ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคมการอยู่ร่วมกันในชุมชนและด้านประชากรที่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สํารวจเมื่อปี พ.ศ. 2014 มีจำนวน 8,099 คน ด้านเศรษฐกิจของชุมชนที่เป็นอาชีพหลัก ได้แก่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ เช่น หมู แพะ ไก่และเป็ด และอาชีพรอง ได้แก่ หาของป่าของดงมาขายและการบริโภค เช่น เห็ดหน้าแดง เห็ดน้ำหมาก เห็ดโคน เห็ดปลวกจิก เห็ดปลวกขาว หน่อไม้ หน่อसान ผักกูด หมากแง่ง หน่อเลาะ และผักหวานป่า เป็นต้นและสัตว์ป่า เช่น กิ้งก่า มดแดง และแมลงต่าง ๆ เป็นต้น ด้านสังคม ชุมชนมีการติดต่อสื่อสารกันและมีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การคมนาคมยังเป็นปัญหาของชุมชนในการสัญจรไปทางในช่วงฤดูฝน สำหรับการศึกษายังไม่ทั่วถึงเพราะต้องเดินทางไกลในบางหมู่บ้าน และการสาธารณสุขยังขาดแคลนหมอปประจำหมู่บ้าน บางที่เมื่อยามเจ็บป่วยก็จะรักษาทางสมุนไพรก่อน แต่ถ้ามีเงินก็จะไปรักษาในตัวเมืองซึ่งในด้านความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนที่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ เมืองบัวละพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สอดคล้องกับแนวคิดของ Steward (1953), White (1959); Malinowski (1884)

สรุปได้ว่า นิเวศวัฒนธรรมเป็นการศึกษา 1) ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมที่มีต่อสภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการหาเลี้ยงชีพกับสภาพแวดล้อม รวมถึงการจัดระเบียบสังคมและค่านิยม 2) ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมกับเทคโนโลยีการผลิต ซึ่งเป็นตัวกำหนดสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับพฤติกรรมมนุษย์และผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีต่อวัฒนธรรมของแต่ละสังคม

ผู้วิจัยสรุปปรากฏการณ์นิเวศวัฒนธรรมในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามเหนือ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวนิเวศ มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังภาพประกอบ 34

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาพประกอบ 32 สรุปปรากฏการณ์นิเวศวัฒนธรรมในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามเหนือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวนิเวศ

ส่วนที่ 3

ผลการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในป่าสงวนแห่งชาติ

หิณฑนามหนอ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

โดยการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้วิจัยนำมาศึกษาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

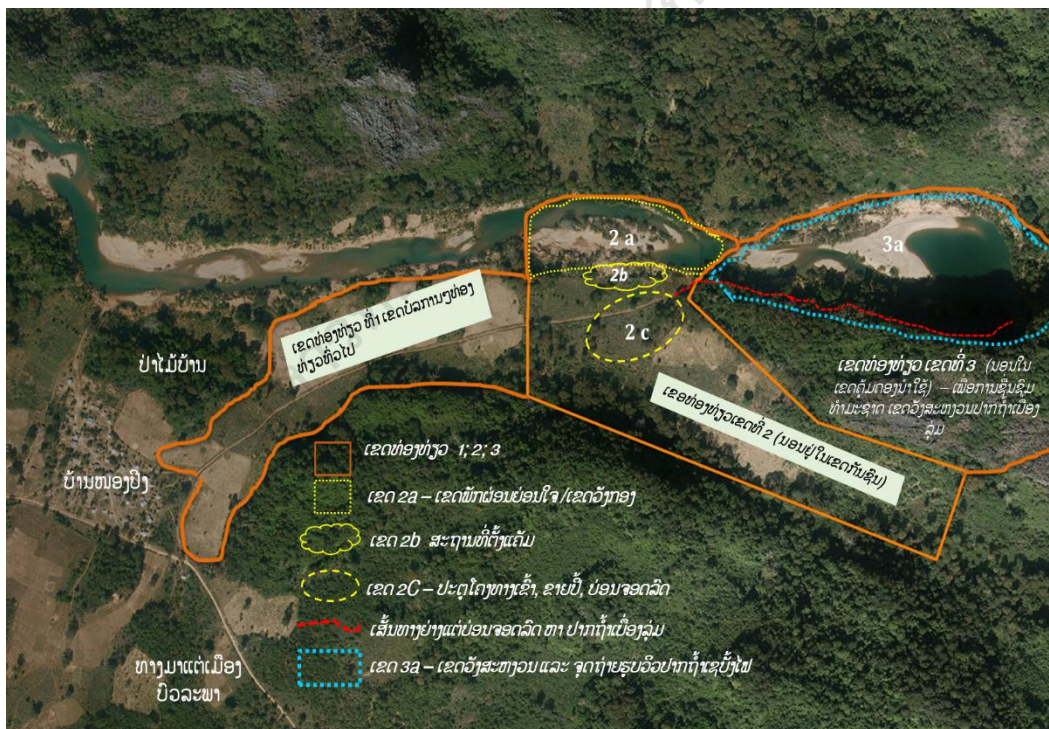
- 1) ด้านพื้นที่ ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ
- 2) ด้านการจัดการ มีการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- 3) ด้านกิจกรรม เป็นรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นสิ่งแวดล้อม และ
- 4) ด้านองค์กร ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติหิณฑนามหนอ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนุชา เล็กสกุลดิถ, (2549); สุขชน อินทเสน, (2554); คณิตภรณ์ วงเวียน, (2555); สายสุนีย์ สิงห์ทัศน์, (2555)

สรุปได้ว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มี 4 ด้าน คือ 1) ด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวที่มีอยู่กับธรรมชาติ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ 2) ด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษและควบคุมการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขตเพื่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 3) ด้านกิจกรรมและกระบวนการเป็นการท่องเที่ยวแบบสิ่งแวดล้อมศึกษาที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ โดยให้มีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนเพื่อให้ก่อเกิดประโยชน์ทั้งในด้านการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิตและการรับผิดชอบต่อแทน เพื่อย้อนกลับมาบำรุงรักษาและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตั้งแต่การมีส่วนร่วมในระดับชุมชน ภาคธุรกิจ ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่เกี่ยวข้องผลกระทบต่อของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก่อนเริ่มโครงการ บทบาทการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดผลกระทบต่อชุมชน การวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จุดแข็งและจุดอ่อน) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และผลประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มาใช้ในการศึกษาการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบท มรดกโลกทางธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ด้านพื้นที่

ในการป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ เมืองบัวละพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้มีการตกลงเป็นเอกภาพระหว่างห้องการ องค์การปกครองเมืองบัวละพา ชัยบ้าน และผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ ภาระบทบาทและผู้รับผิดชอบของแต่ละภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องและเพื่อการพัฒนา ปรับปรุงเพิ่มเติม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและ การบริหารจัดการการท่องเที่ยว จึงได้มีการกำหนดขอบเขตของด้านพื้นที่การท่องเที่ยว เชิงนิเวศในเขตป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ มีรายละเอียดดังภาพประกอบ 35

ภาพประกอบ 35 แสดงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางด้านพื้นที่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ หินหนามหน่อ เมืองบัวละพา

ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

 เขตท่องเที่ยวเชิงนิเวศในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ มีดังนี้

เขต 1 หมายถึง เขตท่องเที่ยวเชิงนิเวศในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ ทั่วไป ประกอบด้วย สถานที่พัก ร้านอาหาร เครื่องดื่ม ขายสินค้าของชุมชน การแสดง ศิลปะวัฒนธรรมของชุมชนและเป็นจุดศูนย์กลางของคณะทัวร์

เขต 2 หมายถึง เขตท่องเที่ยวเชิงนิเวศในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ บริเวณชนแดน เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนคลาย อำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยวเข้าชมป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อเพื่อนให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ ทางธรรมชาติที่สวยงามให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด ซึ่งกิจกรรมท่องเที่ยว ประกอบด้วย การปีนผา ไต่ผา และการโรยตัวบนหน้าผาสูง เป็นต้น

เขต 3 หมายถึง เขตท่องเที่ยวเชิงนิเวศในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ เพื่อชมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

 เขต 2a หมายถึง เขตพักผ่อนหย่อนใจที่มีเรือนพักแบบธรรมชาติและริมฝั่ง แม่น้ำ กิจกรรม เช่น การเล่นน้ำ ล่องเรือ และการพักผ่อนตามธรรมชาติและถ่ายภาพ ธรรมชาติ

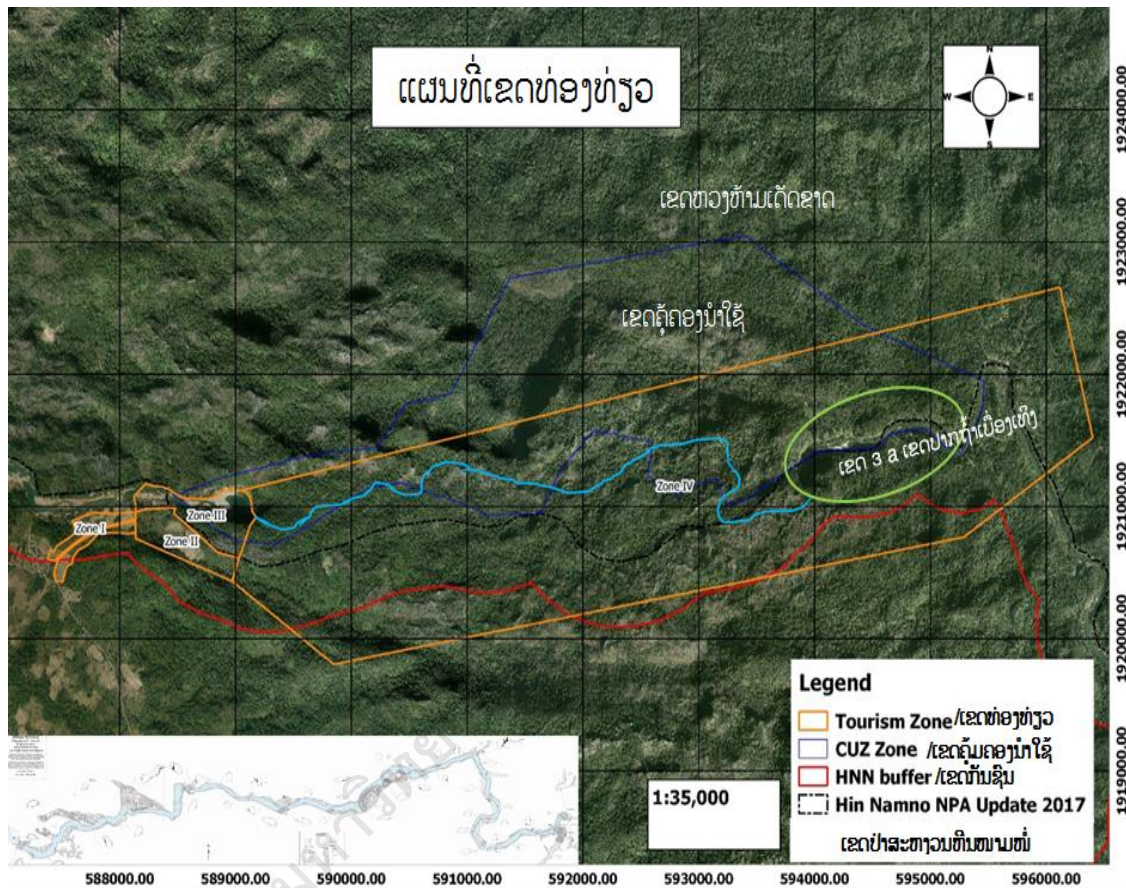
 เขต 2b หมายถึง สถานที่ตั้งกางเต็นท์ สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเป็น คณะ รายบุคคลและเป็นกลุ่ม สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 50 คนต่อคืน มีจุดประสงค์ เพื่อต้องการให้นักท่องเที่ยวได้ชมธรรมชาติในตอนกลางคืนและนอนฟังสายน้ำไหล และการละเล่นก่อกองไฟและพักผ่อนบนหาดทรายขาวของแม่น้ำเซบั้งไฟ

 เขต 2c หมายถึง เป็นพื้นที่การให้บริการการต้อนรับโดยชุมชนท้องถิ่นก่อนจะ เข้าชม นักท่องเที่ยวต้องจอดรถไว้บริเวณที่จัดไว้ให้และขายบัตรก่อนเข้าชมถ้าเซบั้งไฟและ ยังเป็นสถานที่ประชาสัมพันธ์ที่แสดงเส้นทางสำหรับเดินทางเข้าถ้าเซบั้งไฟนั้น เป็นเส้นทาง ตามธรรมชาติที่ชาวบ้านใช้เดินกันเป็นประจำ จะใช้เวลาเดินถึงปากถ้าเซบั้งไฟ ประมาณ 3 กิโลเมตร เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เพลิดเพลินไปกับธรรมชาติ

 เขต 3a หมายถึง เขตพื้นที่วังสงวนเป็นแหล่งอาศัยของปลาหลากหลายชนิด ที่อาศัยอยู่ปากถ้าเซบั้งไฟและยังเป็นจุดถ่ายรูปปากถ้าเซบั้งไฟอีกด้วย สามารถเดินทาง ด้วยเรือโดยล่องเรือมาตามสายน้ำเซบั้งไฟ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วัฒนธรรมชุมชน ในการอนุรักษ์พันธุ์ปลา

เขตหวงห้ามเด็ดขาด หมายถึง เป็นเขตอนุรักษ์คุ้มครองพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ป่า และการศึกษา ค้นคว้าจะต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงกลาโหมและป่าไม้ก่อนทุกครั้ง

เขตคุ้มครองนำใช้ หมายถึง สถานที่ที่ประชาชนสามารถนำใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติได้บางฤดูกาลตามที่กระทรวงกลาโหมและป่าไม้ได้กำหนดไว้ เช่น การเก็บของป่าของดงในเขตป่าสงวนแห่งชาติ

ภาพประกอบ 34 แสดงพื้นที่เขตหวงห้ามเด็ดขาดและเขตนำใช้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ

หิหนามหน่อ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หิหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

2. ด้านการจัดการ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในป่าสงวนแห่งชาติหิหนามหน่อ เมืองบัวสะพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีด้านการจัดการโดยออกเป็นแผนพัฒนาการท่องเที่ยวมีเป้าหมายและหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตป่าสงวนแห่งชาติหิหนามหน่อ มีคณะกรรมการเข้าร่วมในครั้งนี ประกอบด้วย ห้องการองค์การปกครองท้องถิ่นเมืองบัวสะพา เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวในป่าสงวนแห่งชาติหิหนาม

หน่อ คณะกรรมการบ้านหนองปิง ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวและองค์การ
จัดตั้งสากล ป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ ตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1993 และยังถูกระบุไว้
เพื่อการเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ ดังนั้นองค์การจัดตั้งสากลโดยการดำเนินการของ
องค์การ (GIZ) ของประเทศเยอรมันได้จัดทำโครงการอนุรักษ์ธรรมชาติแบบผสมผสาน
และการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติแบบยั่งยืน ภายใต้การชี้แนะของคณะกรรมการ
คุ้มครองร่วมที่ได้จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 2010 ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องของ คณะกรรมการคุ้มครอง
ร่วมในการนำใช้แผนคุ้มครองร่วมและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว เพื่อการอนุรักษ์แบบ
มีส่วนร่วมและการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
(องค์การปกครองเมืองบัวละพา, 2017) ให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในป่าสงวนแห่งชาติ
หินหนามหน่อยึดตามระเบียบการว่าด้วยกลุ่มบริการนำท่องเที่ยวถ้ำน้ำลอดเซบั้งไฟ ฉบับ
เลขที่ 05 ลงวันที่ 25 เมษายน 2016

2.1 วัตถุประสงค์

2.1.1 เพื่อกำหนดภาระบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละ
ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ เมืองบัวละพา
แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.1.2 เพื่อกำหนดข้อตกลงร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพในการปรับปรุงแก้ไข
และพัฒนาเพิ่มเติมทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการด้านการท่องเที่ยว

2.1.3 เพื่อการส่งเสริม สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่ชุมชนทั้งทางด้าน
เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในอนาคต

2.2 กิจกรรมการท่องเที่ยว

2.2.1 กิจกรรมหลัก เช่น กิจกรรมการเดินป่า กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ
3 กิจกรรมถ่ายรูปธรรมชาติ บ้านพักเทปวิดีโอเทปเสียงธรรมชาติ กิจกรรมส่อง/ ดูนก
กิจกรรมศึกษา/ เที่ยวถ้ำ กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ กิจกรรมพายเรือแคนู
และกิจกรรมดำน้ำลึก

2.2.2 กิจกรรมรอง เช่น กิจกรรมชมทิวทัศน์ธรรมชาติในบรรยากาศ
ที่สงบ กิจกรรมขี่จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติกิจกรรมปั่น/ โต้เซา กิจกรรมพักผ่อน
ด้วยเต็นท์กิจกรรมส่องแพยาง/ แพไม้ไผ่ กิจกรรมพักผ่อนรับประทานอาหารกิจกรรมเที่ยว
น้ำตกกิจกรรมโฮมสเตย์ และกิจกรรมพักผ่อนรับประทานอาหาร

3. ด้านกิจกรรมและกระบวนการ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สาธารณรัฐประชาชนไท่เปย์ประชาชนแบ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมหลัก เช่น กิจกรรมการเดินป่า กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ 3 กิจกรรมถ้อยรูปธรรมชาติ บ้านทีกเทปวีดีโอเทปเสียงธรรมชาติ กิจกรรมส่อง/ดูนก กิจกรรมศึกษา/เที่ยวถ้ำ กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ กิจกรรมพายเรือแคนู และกิจกรรมดำน้ำลึก และกิจกรรมรอง เช่น กิจกรรมชมทิวทัศน์ธรรมชาติในบรรยากาศที่สงบ กิจกรรมขี่จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติกิจกรรมปีน/ไต่เขา กิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ กิจกรรมล่องแพยาง/แพไม้ไผ่ กิจกรรมพักผ่อนรับประทานอาหาร กิจกรรมเที่ยวหน้าตก กิจกรรมโฮมสเตย์ และกิจกรรมพักผ่อนรับประทานอาหาร ดังนี้

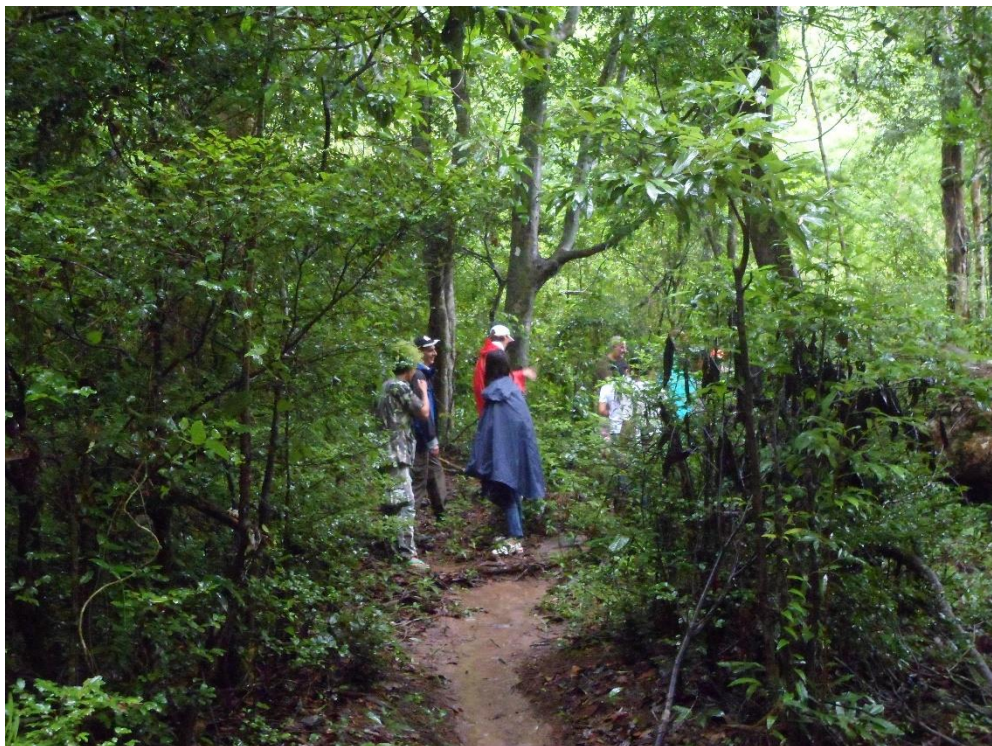
3.1 กิจกรรมหลัก

3.1.1 กิจกรรมการเดินป่า เป็นการเดินป่าระยะใกล้ (2 กิโลเมตร ขึ้นไป) เป็นกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด โดยการนำตัวเองไปสู่ธรรมชาติด้วยเส้นทางเดินเท้าที่ตัดผ่านเข้าไปในป่าที่มีจุดสวยงามดึงดูดความสนใจตามธรรมชาติรายทางนักท่องเที่ยวนอกจากจะได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติแล้ว ยังมีโอกาสได้เรียนรู้สรรพสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติจากมัคคุเทศก์นำทางที่มีความรู้ด้านนิเวศวิทยา (Ecology) และชำนาญพื้นที่เป็นอย่างดี กิจกรรมเดินป่ายังแบ่งเป็นสองลักษณะ คือ การเดินป่าที่สมบุกสมบัน มีจุดมุ่งหมายสร้างความตื่นเต้นให้แก่นักท่องเที่ยว เป็นการเดินป่าในเส้นทางที่ค่อนข้างยากลำบาก ท้าทายความสามารถของนักท่องเที่ยว เช่น การปีนป่ายหรือเดินขึ้นลงเขาที่สูงชัน เป็นต้น ส่วนกิจกรรมเดินป่าควรมีนักท่องเที่ยวมากที่สุดต่อกลุ่มไม่เกิน 15 คน และมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่คุ้นเคยกับท้องถิ่น ตลอดจนมีความรู้ด้านนิเวศวิทยา (Ecology) ที่จะให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวระหว่างทางได้เป็นอย่างดี กิจกรรมเดินป่าอาจมีการพักผ่อนในป่า สิ่งของอุปโภคบริโภคทั้งหลายจะต้องนำออกจากป่าทั้งหมด รวมทั้งเศษขยะต่าง ๆ จากการอุปโภคบริโภคโดยเฉพาะของที่ไม่สามารถย่อยสลายได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีถุงหรือภาชนะที่จะเก็บขยะเหล่านั้นออกจากป่าให้หมดทุกครั้งไป การจัดเส้นทางเดินเท้าในป่าควรมีความกว้างขนาดหนึ่งหรือสองคนเดิน และคงสภาพเดิมไว้มากที่สุด ไม่ควรตัดต้นไม้กิ่งไม้เล็กโดยไม้จำเป็น ไม่ควรตัดเส้นทางเดินเท้าผ่านจุดที่มีระบบนิเวศเปราะบาง หรือเป็นแหล่งพืช/สัตว์ป่าหายาก โดยเฉพาะบริเวณที่จำเป็นสำหรับสัตว์ป่าในการดำรงชีพและการสืบพันธุ์

ซึ่งถ้ามนุษย์ผ่านเข้าไปแล้วจะรบกวนกิจกรรมทางธรรมชาติของสัตว์ป่าเหล่านั้น ควรกำหนดเส้นทางผ่านหรือมีมุมมองเกี่ยวกับสภาพธรรมชาติที่น่าสนใจ สภาพภูมิทัศน์ ที่งดงามและแหล่งน้ำ เพื่อนักท่องเที่ยวจะได้เพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่ายเส้นทาง เดินป่า ไม่ควรตัดผ่านจุดที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยว จุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของเส้นทาง เดินป่าควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นเช่น ห้องสุขา ที่นั่งพักผ่อน และป้ายสื่อ ความหมายต่าง ๆ หน่วยงานเจ้าของพื้นที่ควรเป็นผู้กำหนดเส้นทางเดินป่าที่เหมาะสมและ ดูแลสภาพของเส้นทางเดินป่าให้ใช้งานได้ ผู้ที่ควรมีบทบาทสำคัญในการรักษาเส้นทางเดิน ป่า คือ ภาครัฐเทศบาลนำเดินป่าและนักท่องเที่ยวที่จะต้องช่วยรักษาความสะอาดและไม่ทำลาย สภาพธรรมชาติต่าง ๆ และเข้าใจถึงการปฏิบัติตนเมื่อท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติเหล่านั้น

ภาพประกอบ 35 นักท่องเที่ยวเดินป่าชมธรรมชาติทางด้านชีวนาพันธุ์
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อสปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 36 นักท่องเที่ยวกำลังเดินป่าตามผู้นำชุมชนแนะนำ
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว(2019)

3.1.2 กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ เป็นกิจกรรมท่องเที่ยวที่ได้สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวนอกจากจะได้รับความเพลิดเพลินจากการได้มาเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติแล้ว ยังได้รับความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติในเรื่องต่าง ๆ ผ่านทางโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติรูปแบบต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นในพื้นที่สิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวประเภทนี้ คือ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (Visitor Center) ป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ จุดต่าง ๆ ที่น่าสนใจ (Wayside Exhibit) นิทรรศการกลางแจ้ง (Outdoor Exhibit) ตลอดจนเส้นทางเดินเท้าที่จัดทำให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปสัมผัสและเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับธรรมชาติในพื้นที่ (Nature Interpretive Trail) ลักษณะเส้นทางเดินเท้าดังกล่าวควรเดินได้อย่างไม่ลำบากมากนักตัดผ่านจุดที่น่าสนใจและสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติให้นักท่องเที่ยวได้ อาจจัดให้มีป้ายสื่อความหมายธรรมชาติเพื่ออธิบายและ / หรือให้ความรู้ที่ไม่ยากแก่การเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวทั่วไปตลอดเส้นทาง หรือจัดทำเป็นเอกสารแผ่นพับให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาด้วยตนเอง (Self – Guided Trail) เส้นทางเดินเท้าดังกล่าวไม่ควรมีระยะทางไกลนัก (ประมาณ 1 – 2 กิโลเมตร) ควรจัดเส้นทางเป็น loop (เข้า – ออกทางเดียว) การดูแลบำรุงรักษาศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและนิทรรศการ

กลางแจ้งเป็นหน้าที่ของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ ทั้งนี้การจัดโปรแกรมสื่อความหมายประเภทต่าง ๆ ในศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอาจได้รับการสนับสนุนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และภาคเอกชน การดูแลรักษาเส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติควรเป็นหน้าที่ของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ ร่วมกับนักท่องเที่ยวตลอดจนไกด์นำเที่ยว (ถ้ามี) หน่วยงานเจ้าของพื้นที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบให้เส้นทางเดินเท้าดังกล่าวอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดีไม่ทรุดโทรม ดูแลเรื่องความสะดวก เช่น จัดเตรียมถังขยะไว้ตามจุดที่เหมาะสมและมีการกำจัดขยะอย่างสม่ำเสมอ นักท่องเที่ยวมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของพื้นที่ รักษาความสะดวก และไม่กระทำพฤติกรรมซึ่งทำลายต่างๆ เช่น ถอนป้ายทิ้งขีดฆ่า/เขียนสิ่งต่าง ๆ ลงบนป้าย หิน หรือต้นไม้ รวมทั้งไม่ส่งเสียงดังหรือนำเครื่องเสียง เครื่องดนตรีต่าง ๆ ไปเปิดรบกวนความสงบตามธรรมชาติไกด์นำเที่ยวมีหน้าที่ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ก่อนที่จะเข้าไปทำกิจกรรมเกิดผลกระทบต่อพื้นที่การควบคุมดูแลความเป็นระเบียบของนักท่องเที่ยวขึ้นกับหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ที่ต้องดูแลรับผิดชอบ

ภาพประกอบ 37 นักท่องเที่ยวร่วมกันถ่ายภาพไว้เป็นที่ระลึก
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 38 นักท่องเที่ยวกำลังมองดูลิงที่อยู่บนหน้าผา
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

3.1.3 กิจกรรมถ่ายรูปธรรมชาติ บ้านพักเทปวิดีโอเทปเสียงธรรมชาติ เป็นการถ่ายรูปและการบันทึกเทปวิดีโอธรรมชาติ และสิ่งที่น่าสนใจอันเป็นรายละเอียดอยู่ในธรรมชาติ เช่น ดอกไม้ป่า พืชหายาก และรอยเท้าสัตว์ป่า เป็นต้น การบันทึกเสียงธรรมชาตินิยมทั้งเสียงน้ำตก น้ำไหล เสียงนก แมลง และสัตว์ป่าต่าง ๆ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ควรจัดเตรียมสำหรับกิจกรรมประเภทนี้คือ เส้นทางที่จะนำนักท่องเที่ยวเข้าไปถ่ายรูปธรรมชาติและบันทึกเสียงข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งหรือจุดที่บันทึกได้ดี และ/หรือสามารถจะถ่ายรูปได้สวยงาม ช่วงระยะเวลาที่ควรถ่ายรูปตลอดจนรายละเอียดหรือประวัติที่น่าสนใจของสิ่งที่ควรบันทึกภาพ/ เสียงไว้แนวทางในการดูแลรักษาเส้นทางเดินเท้าเพื่อกิจกรรมประเภทนี้เป็นไปในลักษณะเดียวกับการดูแลรักษาเส้นทางเดินเท้าเพื่อการศึกษาธรรมชาติ

3.1.4 กิจกรรมส่อง/ ดูนก เป็นกิจกรรมเฉพาะสำหรับผู้มีความสนใจในเรื่องนกสิ่งดึงดูดที่สำคัญ คือ นกชนิดต่าง ๆ ทั้งที่เป็นนกประจำถิ่น นกอพยพ และนกหายาก เส้นทางเดินเท้าที่รองรับกิจกรรมประเภทนี้ควรมีขนาดกว้าง 2 คนเดิน ไม่ควร

มีการพัฒนาใด ๆ นอกจากจุดหยุดพักบางจุด เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้จับบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับนกต่าง ๆ ที่ได้พบเห็น กลุ่มนักดูนกไม่ควรมีขนาดใหญ่มากนัก ทั้งนี้ไม่ควรเกิน 5 คน ต่อกลุ่ม ควรจะมีมัคคุเทศก์นำทางที่มีความรู้เกี่ยวกับนกและธรรมชาติของนกที่มีในพื้นที่สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ไม่มีความชำนาญในกิจกรรมประเภทนี้มาก่อน ตลอดจนมีกล้องสองตาดูนก และคู่มือดูนก (Bird Guides) เตรียมไว้ให้กลุ่มและเก็บเงินค่าธรรมเนียมในการยืมเพื่อใช้ในกิจการด้านการอนุรักษ์นกและถิ่นที่อยู่อาศัยของนก ประการสำคัญ การกำหนดเส้นทางเดินเท้าไม่ควรผ่านบริเวณทำรังหรือวางไข่ของนก ตลอดจนควรมีการควบคุมเข้มงวดไม่ให้นักท่องเที่ยวในช่วงเวลาที่ไม่ควรรบกวนนก เช่น ฤดูวางไข่ ผลสัมฤทธิ์ เป็นต้น

3.1.5 กิจกรรมศึกษา/ เที่ยวถ้ำ เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสในการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องของถ้ำ เช่น กระบวนการเกิดถ้ำ ลักษณะของหิน/แร่ และสัณฐานธรณี ประเภทของถ้ำ สิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในถ้ำ การดูแลรักษาถ้ำ เป็นต้น นอกจากนี้ให้นักท่องเที่ยวยังได้รับความเพลิดเพลินและตื่นตากับความงามแปลกเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของถ้ำอีกด้วย การเที่ยวถ้ำ โดยเฉพาะถ้ำที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอและเป็นถ้ำที่ลึกและวถวน จำเป็นต้องมีมัคคุเทศก์นำทางเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การจัดการถ้ำเพื่อรองรับการท่องเที่ยวควรจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว และช่วยในการดูแลรักษาถ้ำ เช่น การทำทางเดินเท้ายกระดับในกรณีที่มีน้ำท่วมขัง เป็นต้น มีโปรแกรมสื่อความหมายให้คำแนะนำเรื่อง การเที่ยวถ้ำ และให้ความรู้เกี่ยวกับถ้ำแก่นักท่องเที่ยวในบริเวณนอกตัวถ้ำ การสำรวจถ้ำจัดทำแผนโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นหน้าที่ของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ซึ่งอาจประสานขอความร่วมมือจากนักวิชาการ หน่วยงานอื่น ๆ และภาคเอกชน นอกจากนี้หน่วยงานเจ้าของพื้นที่ยังทำหน้าที่ควบคุมดูแลให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามกฎระเบียบ รักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอีกด้วย

ภาพประกอบ 39 บรรยากาศคอกมูมหนึ่งภายในถ้ำน้ำลอดเซบั้งไฟ
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

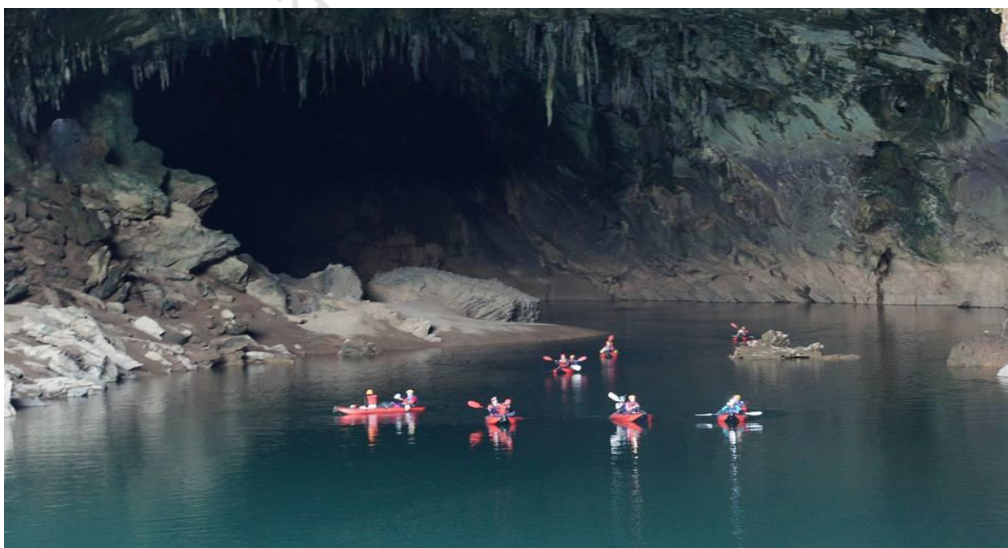

ภาพประกอบ 40 หินย้อยมีลักษณะเป็นสีขาวเพื่อแสงไฟส่อง
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

3.1.6 กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยว
 ได้มีโอกาสในการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องของท้องฟ้าและดาราศาสตร์ ชนิดของดาวและ
 กลุ่มดาว รูปร่าง ตำแหน่ง และวงโคจร ตลอดจนประวัติและตำนานพื้นบ้านต่าง ๆ
 ที่เกี่ยวข้องของ พื้นที่ธรรมชาติที่จัดกิจกรรมประเภทนี้ได้ดี ได้แก่ บริเวณที่โล่งหรือ
 บนที่สูง เช่น เกาะแก่ง ชายหาดที่โล่งทุ่งหญ้าที่อยู่บนเขาที่ไม่มีต้นไม้บังท้องฟ้า เป็นต้น
 ฤดูที่เหมาะสมต่อกิจกรรมประเภทนี้คือฤดูหนาว ท้องฟ้าไม่มีเมฆหมอกบัง กิจกรรม
 ประเภทนี้จำเป็นต้องอาศัยผู้ชำนาญในการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวตลอดจนมีอุปกรณ์
 เช่น กล้องดูดาว และแผนที่ดาว เป็นต้น

3.1.7 กิจกรรมล่องเรือศึกษาธรรมชาติเป็นกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยว
 ได้สัมผัสและเรียนรู้ธรรมชาติ จำเป็นจะต้องมี มาตรการในการให้ความรู้ ความปลอดภัย
 การล่องเรือทำได้ทั้งในลำน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ ทะเล หรืออ่างเก็บน้ำที่ยังคงมีสภาพ
 ธรรมชาติแวดล้อมอยู่ สิ่งที่ต้องระมัดระวังจากการกระทำกิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่ น้ำมัน
 ปนเปื้อนลงในแหล่งน้ำ ขยะเสียงรบกวนจากเครื่องยนต์ การรบกวนบริเวณวางไข่/
 ผลัมพันธ์ของสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวที่จะต้องระมัดระวัง
 และช่วยกันดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ในการ
 ควบคุมการท่องเที่ยวไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจนกระทั่งสภาพธรรมชาติ
 เสื่อมโทรมลง นอกจากนั้นการพัฒนาพื้นที่ที่จำเป็น เช่น จุดขึ้น – ลงเรือ จะต้องออกแบบ
 ให้ผสมผสานกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ

ภาพประกอบ 41 ล่องเรือชมถ้ำลอดเซบั้งไฟ

ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 44 ภายหลังจากชมธรรมชาติภายในถ้ำน้ำลอดแล้วเดินทางกลับ
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

3.1.8 กิจกรรมพายเรือแคนู เป็นกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและเรียนรู้ธรรมชาติ ทั้งยังให้นักท่องเที่ยวได้ใช้ความสามารถในการบังคับเรือและได้ออกกำลังกาย เป็นกิจกรรมที่ทำได้ในลำน้ำ ในแหล่งน้ำธรรมชาติ ทะเล หรืออ่างเก็บน้ำที่ยังคงมีสภาพธรรมชาติแวดล้อมอยู่ สิ่งที่ต้องระมัดระวังจากการกระทำกิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่ จำนวนเรือต่อหน่วยพื้นที่ ชยะ และการรบกวนบริเวณวางไข่/ผสมพันธุ์ของสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นหน้าที่ของนักท่องเที่ยวที่จะต้องระมัดระวังและช่วยกันดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ในการควบคุมให้การท่องเที่ยวไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กระทั่งสภาพธรรมชาติเสื่อมโทรมลง สำหรับกิจกรรมการพายเรือ ควรมีสัตว์สวนในการใช้พื้นที่เพื่อไม่ให้เกิดความแออัด เช่น เรือแคนู คายัค เรือใบ 1 ลำ ต่อความยาวลำน้ำ 2.4 กิโลเมตร เรือใบ 1 ลำ ต่อ 0.004 ตารางกิโลเมตร

ภาพประกอบ 45 ล่องเรือตามสายน้ำลอดเซบั้งไฟอย่างสนุกสนาน
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 46 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเตรียมตัวล่องเรือในถ้ำน้ำลอดเซบั้งไฟ
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

3.1.9 กิจกรรมดำน้ำลึก เป็นกิจกรรมที่ให้ความเพลิดเพลินและใกล้ชิดกับธรรมชาติใต้ทะเลที่มีสีสันสวยงาม เช่นเดียวกับกิจกรรมดำน้ำตื้น กิจกรรมดำน้ำลึกนี้นักดำน้ำต้องใช้เครื่องช่วยหายใจ บริเวณที่ควรจัดกิจกรรมดำน้ำเพื่อนันทนาการ ควรมีความลึกประมาณไม่เกิน 30 เมตร เป็นแหล่งของปะการังหลายชนิดที่ยังอุดมสมบูรณ์และสวยงาม โดยมีพืชและสัตว์ใต้ทะเลประเภทอื่น ๆ เป็นส่วนประกอบ กระแสน้ำไม่รุนแรงและน้ำใสสะอาด ควรจัดให้มีการทำเส้นทางดำน้ำใต้ทะเล (Undersea Self – Guided Trail) และมีคู่มือศึกษาทรัพยากรใต้ทะเลให้นักท่องเที่ยวลงสิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึง คือ การจัดกิจกรรมลักษณะเดียวกันกับกิจกรรมดำน้ำตื้นแต่ควรเอาใจใส่เกี่ยวกับความปลอดภัยมากกว่า

3.2 กิจกรรมรอง

3.2.1 กิจกรรมชมทิวทัศน์ธรรมชาติในบรรยากาศที่สงบ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ชื่นชมและใกล้ชิดกับธรรมชาติ ซึ่งเป็นกิจกรรมเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศอื่น ๆ ที่กล่าวแล้วข้างต้น การชมทิวทัศน์อาจทำได้ในลักษณะการเดินเล่นตามเส้นทางที่จัดไว้ให้และ/หรือตามชายหาดต่างๆ หรือเป็นจุดอยู่กับที่โดยนักท่องเที่ยวได้หยุดชมธรรมชาติ ณ จุดต่างๆ ทั้งนี้คุณค่าความงามของธรรมชาติและความสะดวกเป็นทรัพยากรนันทนาการที่สำคัญสำหรับกิจกรรมประเภทนี้ กล่าวกันว่า การได้ชื่นชมใกล้ชิดกับธรรมชาติเป็นโอกาสหนึ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยว ได้เข้าใจถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ธรรมชาติ ณ จุดที่จัดให้ การชมธรรมชาติควรมีป้ายสื่อความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติที่อยู่รอบตัวของนักท่องเที่ยว เพื่อให้การท่องเที่ยวมีคุณค่ามากขึ้น นอกจากนี้ การชมทิวทัศน์ธรรมชาติอาจกระทำในลักษณะของการนั่งรถยนต์ไปตามทางที่ผ่านธรรมชาติที่สวยงาม (Sight Seeing) และมีจุดพักชมวิวทัศน์เป็นระยะตามความเหมาะสม ซึ่งควรจัดให้มี Wayside Exhibit ณ จุดพักต่าง ๆ สิ่งที่เป็นทรัพยากรนันทนาการที่สำคัญสำหรับกิจกรรมนี้คือ สภาพภูมิทัศน์ที่สวยงามแปลกตา ตลอดจนลำดับของสภาพภูมิทัศน์สองข้างทางที่มีความหลากหลาย (Sequences of Landscape) กิจกรรมประเภทนี้ควรเน้นคุณภาพของการท่องเที่ยวที่ให้ความเคารพกับความเป็นธรรมชาติ เช่น ไม่ก่อให้เกิดเสียงดังรบกวนความสงบ การรักษาความสะอาด

3.2.2 กิจกรรมขี่จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ (เป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยอุปกรณ์ คือ จักรยานภูเขา (Mountain Biking) เส้นทางขี่จักรยานไม่ควรเป็นเส้นทางเดียวกับเส้นทางเดินเท้าเพื่อกิจกรรมเดินป่า หรือศึกษาธรรมชาติ หรือดูนก มีความลาดชัน

ในระดับต่าง ๆ กันตลอดเส้นทาง ตั้งแต่ 0 – 20% หลักเกณฑ์ในการเลือกเส้นทาง เป็นเช่นเดียวกับการพัฒนาเส้นทางเดินเท้าคือ ไม่ควรผ่านบริเวณที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ สืบต่อพันธุ์ของสัตว์ป่า สภาพภูมิประเทศควรมีลักษณะต่าง ๆ เพื่อความท้าทายและไม่น่าเบื่อตลอดจนมีจุดสนใจและความงดงามตามธรรมชาติ การพัฒนาเส้นทางจักรยาน ควรเน้นให้เข้ากับสภาพธรรมชาติ ไม่มีการตัดต้นไม้ใหญ่ไม่จำเป็นต้องทำเส้นทางด้วยวัสดุ ก่อสร้าง อาจมีการทำร่องระบายน้ำ หรือสะพานไม้อย่างง่ายในบริเวณที่ลุ่มและร่องน้ำ หน่วยงานเจ้าของพื้นที่มีหน้าที่ในการดูแลเส้นทางที่จักรยานให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ และดูแลรักษาความสะอาด ตลอดจนกวดขันให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามกฎระเบียบ เช่น ที่จักรยานในเส้นทางที่จัดเตรียมให้ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็นเมื่อ นักท่องเที่ยวต้องการ นักท่องเที่ยวมีหน้าที่เคารพกฎระเบียบของพื้นที่ รักษาความสะอาด ด้วยการไม่ทิ้งขยะตามเส้นทางตลอดจนไม่ส่งเสียงอึกทึกในระหว่างที่จักรยาน

3.2.3 กิจกรรมปั่น/ ไต่เขา เป็นกิจกรรมที่มุ่งตอบสนองความต้องการ ของมนุษย์ในแง่การทำหายความยากลำบากที่ธรรมชาติสร้างไว้ บริเวณที่อนุญาต ให้มีการไต่เขา หรือปีนเขาควรมีความปลอดภัยในระดับหนึ่ง และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายกับธรรมชาติ ทั้งในและนอกขอบเขตที่จัดไว้ให้ในเส้นทางปั่น/ ไต่เขา

3.2.4 กิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ การพักผ่อนแบบกางเต็นท์มีหลาย รูปแบบ ตั้งแต่พักผ่อนแบบเต็นท์ที่มีการพัฒนาแล้วในเขตบริเวณต่าง ๆ จนกระทั่งพักแรม กลางป่าที่ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกใด ๆ อย่างไรก็ดี กิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์มุ่งให้ นักท่องเที่ยวได้อยู่กับธรรมชาติและสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด โดยไม่อาศัยสิ่งอำนวยความสะดวกในการอยู่อาศัยเกินความจำเป็นเป็นกิจกรรมที่กระทำร่วมกับกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การเดินป่า ศึกษาธรรมชาติ ส่อง/ดูนก เป็นต้น หน่วยงานเจ้าของพื้นที่มีหน้าที่ดูแล ให้บริเวณที่กางเต็นท์สะอาดเรียบร้อย ในกรณีที่กางเต็นท์ในเขตบริการควรเตรียม สิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นเช่น ลานกางเต็นท์ ถังขยะ ห้องน้ำ ห้องสุขารวมบริเวณ ที่ชำระล้าง เช่น ที่ซักผ้า ล้างจาน บริเวณที่ประกอบอาหาร และลานแคมป์ไฟรวม ตลอดจนจัดกิจกรรมแคมป์ไฟให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติหรือพฤติกรรม ที่เหมาะสมในการท่องเที่ยวพื้นที่ธรรมชาติ กิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ควรเน้นให้ นักท่องเที่ยวได้ใกล้ชิดธรรมชาติมากกว่ามาสนุกสนานด้วยการรวมกลุ่มกันร้องเพลง ดื่มของมีนเมา จนทำลายความสงบของพื้นที่ บริเวณที่กางเต็นท์ของนักท่องเที่ยวแต่ละ กลุ่มควรแยก

ห่างจากกันและมีความเป็นส่วนตัวพอสมควร กิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์นี้เป็นการนำตัวเองใกล้ชีวิตธรรมชาติและแสวงหาความสงบที่เมืองให้ไม่ได้มากกว่าเป็นกิจกรรมที่กระทำเพื่อความสนุกสนานเฮฮา จนกระทั่งรบกวนความสงบของพื้นที่ ดังนั้นนักท่องเที่ยวจึงควรช่วยดูแลรักษาพื้นที่บริเวณกางเต็นท์ให้สะอาดและเรียบร้อยด้วยการทิ้งขยะให้ถูกที่ ไม่ควรใช้สิ่งทำให้เกิดขยะที่ย่อยสลายไม่ได้หากจำเป็นต้องใช้ก็ควรนำออกไปจากพื้นที่ด้วย

ภาพประกอบ 47 กางเต็นท์นอนแบบสบายๆ
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

ภาพประกอบ 48 การพักผ่อนนอนเต็นท์แบบหมู่คณะ
ที่มา : องค์การจัดตั้งสากล GIZ หินหนามหน่อ สปป.ลาว (2019)

3.2.5 กิจกรรมล่องแพยาง/แพไม้ไผ่ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยว ได้สัมผัสวัฒนธรรมชาติ และได้รับความตื่นเต้นสนุกสนานเร้าใจจากความเร็วของกระแส น้ำ ความต่างระดับของลำน้ำและสภาพภูมิทัศน์ของสองฝั่ง การล่องเรือยาง/แพ ควรมีไกด์ ที่มีความสามารถในการล่องเรือ/แพ และความรู้ด้านธรรมชาติวิทยา จำนวนนักท่องเที่ยว ต่อเรือยาง/แพ ประมาณ 4 – 6 คน ขึ้นกับขนาดของเรือ /แพ จำนวนแพต่อพื้นที่นั้น ใช้เกณฑ์เดียวกับกิจกรรมพายเรือแคนู ก่อนการประกอบกิจกรรมควรมีการแนะนำ เกี่ยวกับลักษณะของกิจกรรม การปฏิบัติตน และอื่นๆ เพื่อนักท่องเที่ยวจะได้รับความปลอดภัยและประสบการณ์ที่ดีจากการประกอบกิจกรรมอาจจัดให้มีกิจกรรมพักแรมริมฝั่ง เสริมจากกิจกรรมล่องเรือ/แพ กิจกรรมนี้จำเป็นต้องจัดให้มีจุดขึ้น – ลงเรือ/แพ

3.2.6 กิจกรรมพักผ่อนรับประทานอาหาร (Picnicking) เป็นกิจกรรม พักผ่อนโดยการนำอาหารมารับประทานหรือซื้อจากร้านค้าใกล้เคียงในบริเวณที่จัดไว้ให้ เป็นกิจกรรมที่มักกระทำร่วมกับกิจกรรมประเภทอื่น ๆ เช่น การเที่ยวน้ำตก การเดินป่า เดินชมธรรมชาติ ฯลฯ ควรจัดให้มีสถานที่ที่นึ่งพักผ่อนรับประทานอาหารในพื้นที่กิจกรรม ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีบรรยากาศสงบ และนักท่องเที่ยวได้ชื่นชมกับธรรมชาติ มากกว่า บรรยากาศที่ให้มีเครื่องดนตรีที่เสียงดัง หน่วยงานเจ้าของพื้นที่จำเป็นต้องจัดพื้นที่ไว้ สำหรับกิจกรรมนี้ ประกอบด้วยชุดสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ โต๊ะ ม้านั่ง ถังขยะ ที่ล้างมือ ห้องสุขา และอาจมีเตาย่างอาหาร บริเวณที่จัดควรเป็นที่ร่ม มองเห็นน้ำและมีสภาพภูมิทัศน์สวยงามไม่เป็นแหล่งที่เปราะบางทางนิเวศน์ ควรจัดให้มีเส้นทางเดินเท้า ที่ไม่ไกลจากที่จอดรถ นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องรักษาความสะอาด ระวังขยะ รื้อของไฟ และไม่ให้อาหารแก่สัตว์ป่า หรือทิ้งอาหารไว้โดยไม่มีผู้ดูแลหลังจากเสร็จสิ้นจากการ รับประทานอาหาร ภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จะทิ้งเป็นขยะควรเป็นสิ่งที่ย่อยสลายได้ง่าย หากเป็นบริเวณพื้นที่ธรรมชาติที่ไม่มีการกำจัดขยะควรนำขยะกลับไปด้วย

3.2.7 กิจกรรมเที่ยวน้ำตก (Waterfall Visits / Exploring) เป็นกิจกรรม ที่นิยมที่สุดสำหรับการเที่ยวป่าเขาที่มีน้ำตกเป็นองค์ประกอบสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว การเที่ยวน้ำตกอาจมีกิจกรรมหลายอย่างประกอบกัน เช่น เล่นน้ำตก เดินสำรวจน้ำตก นั่งรับประทานอาหาร หรือชมทิวทัศน์บริเวณน้ำตกซึ่งควรจัดโปรแกรมสื่อความหมาย ธรรมชาติให้แก่นักท่องเที่ยวได้รับความรู้เกี่ยวกับน้ำตกและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่น่าสนใจ ควบคู่ไปด้วย ควรเน้นกิจกรรมที่ไม่ทำลายความสงบตามธรรมชาติและจัดเขตปลอดภัย อาหารและเครื่องดื่มบริเวณน้ำตก เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมของน้ำตก นักท่องเที่ยว

ควรช่วยกันดูแลรักษาไม่ส่งเสียงอีกที่กรบกวณผู้อื่นและปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยของตัวเอง หน่วยงานเจ้าของพื้นที่ควรดูแลเรื่องความสะอาด ดูแลให้ห้องเที่ยวปฏิบัติ ตามระเบียบและรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว

3.2.8 กิจกรรมโฮมสเตย์ เป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวหนึ่งที่นักท่องเที่ยวได้เข้ามาใช้ชีวิตและสัมผัสประสบการณ์กับเจ้าของบ้าน พักกับเจ้าของบ้านโดยที่กิจกรรมส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมในชีวิตประจำวันของเจ้าของบ้าน หรือเจ้าของโฮมสเตย์ที่ปฏิบัติอยู่ การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ปฏิบัติตาม และรวมกิจกรรมกับครอบครัวของโฮมสเตย์ หรือเจ้าของบ้านถือเป็นจุดประสงค์หลักของการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ โดยมีการจ่ายค่าตอบแทนที่เหมาะสม

4. ด้านการมีส่วนร่วม

ยุทธศาสตร์การพัฒนาท่องเที่ยวป่าสงวนแห่งชาติ หินหนามหน่อ, 2559 – 2568, หน้า 27) พรรคและรัฐของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้สังเกตเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากเขตป่าสงวนแห่งชาติ หินหนามหน่อ จึงได้มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประจำแขวงคำม่วนดำเนินการบริหารจัดการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและให้บรรลุเป้าหมายในการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตป่าสงวนแห่งชาติ หินหนามหน่อในปี พ.ศ. 2568 โดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการตั้งแต่ระดับชั้นศูนย์กลาง ระดับชั้นแขวง ระดับท้องถิ่น ภาคการท่องเที่ยว องค์การจัดตั้งสากลได้เข้ามาร่วมกันบริหารจัดการท่องเที่ยวทุกขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การดำเนินการ การจัดสรรกองทุน การอนุรักษ์ชีวนานาพันธุ์ การรักษาวัฒนธรรมของชุมชน การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และมีกองประชุมทบทวนผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและพร้อมกันนี้ยังมีเตรียมความพร้อมในการเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติในอนาคตข้างหน้า

5. การวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

5.1 สถานการณ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนและประชาชนในแต่ละประเด็น ดังนี้

5.1.1 ชุมชนไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สปป.ลาว

5.1.2 ชุมชนไม่ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวในป่าสงวนแห่งชาติ
หิโนนามหน่อ สปป.ลาวอย่างทั่วถึง

5.1.3 ขาดการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์และเส้นทาง
คมนาคมทุรกันดารในการเข้าถึงป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ สปป.ลาว

5.1.4 ขาดกิจกรรมการท่องเที่ยวในป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ
สปป.ลาว

5. 1.5 ขาดการมีส่วนร่วมกับภาครัฐบาล

5.2 บทบาทการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดผลกระทบต่อชุมชน ดังนี้

5.2.1 การจัดตั้งกลุ่มดำเนินการท่องเที่ยว เช่น ค่าบริการต่าง ๆ ระเบียบ
ข้อบังคับเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ

5.2.2 การซ่อมแซมบ้านพักเพื่อใช้เป็นโฮมสเตย์ (HomeStay)

5.2.3 การให้บริการต่อนักท่องเที่ยว

5.2.4 การสื่อสารกับนักท่องเที่ยวหรือไกด์นำเที่ยว

5.2.5 ร้านอาหาร เครื่องดื่มสำหรับนักท่องเที่ยว

5.3 การวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการศึกษาครั้งนี้เพื่อให้เห็นศักยภาพของชุมชนต่อการท่องเที่ยว
เชิงนิเวศบ้านหนองปิง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งของชุมชน มีรายละเอียดดังนี้

5.3.1 จุดแข็งของชุมชน

1) ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ทางธรรมชาติ เช่น ป่าดงดิบ และป่าดงดิบแล้ง เป็นต้น

2) มีสถานที่เหมาะสำหรับการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น
หาดทรายขาวละเอียด ถ้ำน้ำลอด น้ำตกตาดเชียงลือและหินย้อยในถ้ำเซบั้งไฟ

3) มีวิถีทัศน์ทางธรรมชาติหลากหลาย เช่น ภูเขา น้ำตกและป่าไม้
ที่อุดมสมบูรณ์

4) มีชีวนานาพันธุ์และสัตว์ป่าที่หายาก เช่น นกเงือก
(นกกกคอกแดง) ค่างห้าสี (ค่าง) ชะนีแก้วขาว กระต่ายลายเสือ ลิงเสน ลิงหมู เลียงผา (เขื่อง)
กวาง นาคน้ำ และนกขั้ว (ไก่ขาว) เป็นต้น

5) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดคนมาท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

6) บ้านหนองปิงมีคณะกรรมการชั้นบ้านที่เข้มแข็งในการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ อำนาจปกครองบ้าน สหพันธ์ผู้หญิง นายโฮม หน่วยงานป้องกันความสงบบ้าน ป่าไม้บ้าน และชาวหนุ่มซึ่งมีการร่วมตัวกันอย่างเหนียวแน่นในการให้ความร่วมมือต่อการดำเนินการของชุมชน

5.3.2 จุดอ่อนของชุมชน

- 1) ขาดการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 2) ขาดการส่งเสริมด้านกิจกรรมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 3) ขาดจิตสำนึกในการหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน
- 4) ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 5) การสื่อสาร ประสานงานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระหว่างภาครัฐกับชุมชนยังไม่เป็นระบบ
- 6) ขาดการะบบบาทและความรับผิดชอบในการให้บริการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น การให้บริการที่พัก การปรุงแต่งอาหารและมัคคุเทศก์นำเที่ยว
- 7) ขาดการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว สาเหตุมาจากชุมชนสื่อสารภาษาอังกฤษไม่ได้

6. ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชน

6.1 ชายบัตร์เข้าป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ คนภายในประเทศ (10,000 กีบ/ คน) สำหรับชาวต่างประเทศ (30,000 กีบ/ คน) ถูกแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ กองทุนพัฒนาบ้านร้อยละ 30 เพื่อการพัฒนาบ้านหนองปิง

6.2 ค่าบ้านพักโฮมสเตย์ (Home Stay) 50000 กีบ/ คน ค่าอาหารช่วงเช้ากับเย็น

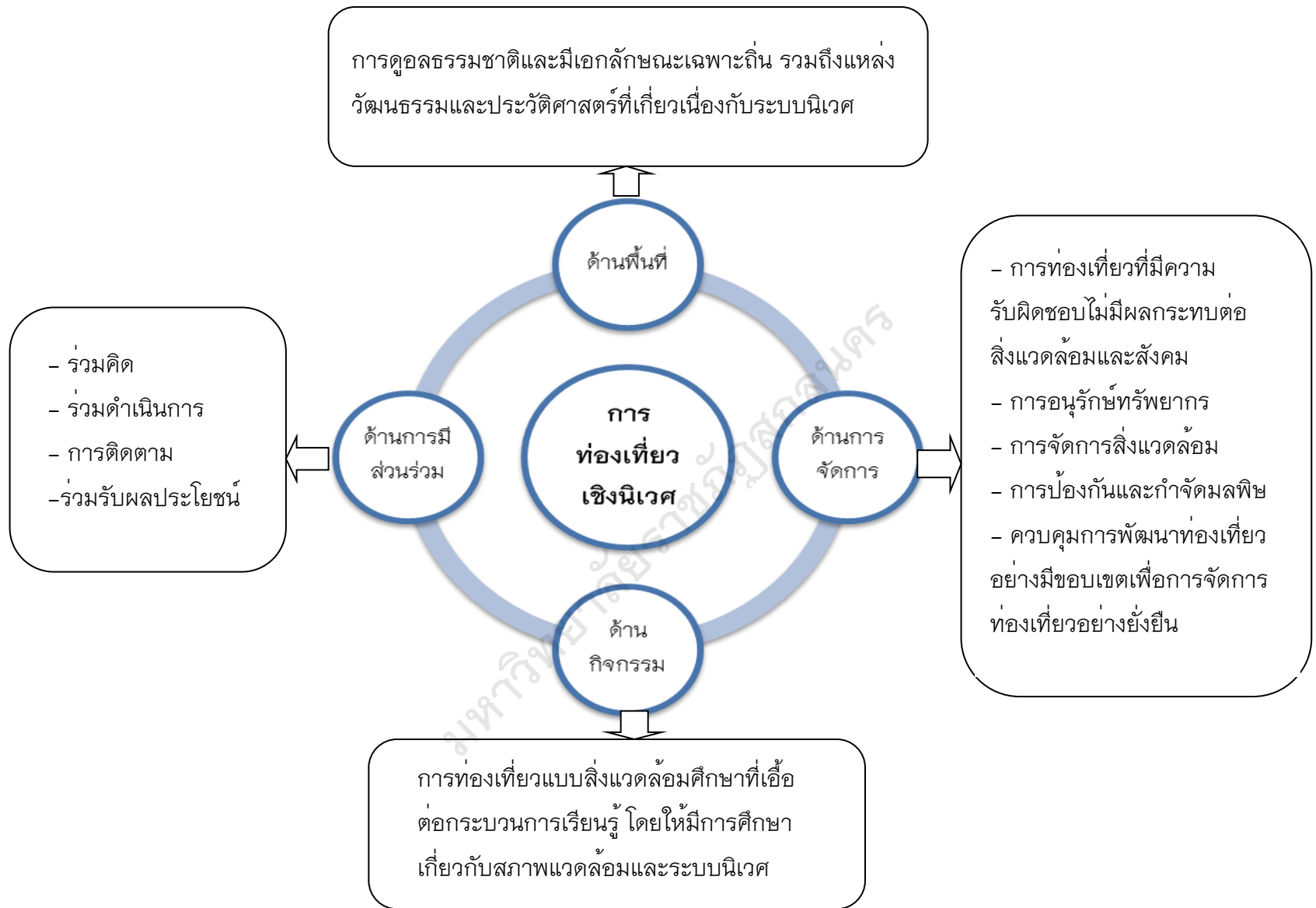
6.3 ค่านั่งเรือเข้าถ้ำเซบั้งไฟ 60,000 กีบ/ คน (เรื่อนั่งได้ 3 ที่นั่ง)

สรุปองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มี 4 ด้าน คือ 1) ด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวที่มีอยู่กับธรรมชาติ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ 2) ด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการ

สิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษและควบคุมการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต เพื่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 3) ด้านกิจกรรมและกระบวนการเป็นการท่องเที่ยว แบบสิ่งแวดล้อมศึกษาที่เชื่อมต่อการเรียนรู้ โดยให้มีการศึกษาเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในด้านการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิตและการรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อย้อนกลับมาบำรุงรักษาและ การจัดการแหล่งท่องเที่ยวตั้งแต่การมีส่วนร่วมในระดับชุมชน ภาคธุรกิจ ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผลกระทบของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก่อนเริ่มโครงการ บทบาทการ ดำเนินการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดผลกระทบต่อชุมชน จุดอ่อน 1) ขาดการมีส่วนร่วมและ ความร่วมมือของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2) ขาดการส่งเสริมด้านกิจกรรม ในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 3) ขาดจิตสำนึกในการหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมเพื่อท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน 4) ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 5) การสื่อสาร ประสานงาน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศระหว่าง ภาครัฐกับชุมชนยังไม่เป็นระบบ 6) ขาดภาวะบทบาทและความรับผิดชอบในการให้บริการ ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น การให้บริการที่พัก การปรุงแต่งอาหารและมัดคุเทศก์ นำเที่ยว 7) ขาดการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว สาเหตุมาจากชุมชนสื่อสารภาษาอังกฤษไม่ได้ และจุดแข็ง เช่น 1) ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติ 2) มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น หาดทรายขาวละเอียด ถ้ำน้ำลอด น้ำตกตาดเชียงสีและหินย้อยในถ้ำเซบั้งไฟ ภูเขา น้ำตกและป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ 3) มีชีวนานาพันธุ์และสัตว์ป่าที่หายาก เช่น นกเงือก (นกกกคอดแดง) ค่างห้าสี (ค่าง) ชะนี แก้วขาว กระจ่างลายเสือ ลิงเสน ลิงหมู เสี่ยงผา (เยื้อง) กวาง นาคน้ำ และนกขั้ว (ไก่ขาว) เป็นต้น และ 4) มีคณะกรรมการชุมชนที่เข้มแข็งในการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งมีการร่วมตัวกันอย่างเหนียวแน่นในการให้ความร่วมมือต่อการดำเนินการของชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และผลประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ

ผู้วิจัยสรุปองค์ประกอบการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในบริบทมรดก โลกทางธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว มีองค์ประกอบสำคัญดังภาพประกอบ 49

ภาพประกอบ 49 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ส่วนที่ 4

เชิงนโยบายภาครัฐและเงื่อนไขการเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ ของป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว

โดยการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบเชิงนโยบายและเงื่อนไขการเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วย การวิเคราะห์ผลกระทบนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ - สังคมแห่งชาติ 2559 - 2563 แผนพัฒนาเศรษฐกิจ - สังคมของแขวงคำม่วน สปป.ลาว 2559 - 2563 แผนคุ้มครองร่วมป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สปป.ลาว 2559 - 2563 และเงื่อนไขเป็นมรดกโลกของป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคการท่องเที่ยวและองค์การจัดตั้งสากล โดยใช้วิธีการระดมความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ภาครัฐ ประชาชน การท่องเที่ยว และองค์การจัดตั้งสากล มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 เตรียมการ ได้แก่ 1) ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล 2) ออกหนังสือเชิญกลุ่มผู้ให้ข้อมูลพร้อมแจ้งกำหนดการนัดหมาย วัน เวลา สถานที่กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และ 3) เอกสารประกอบการประชุม

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ เป็นการนำเสนอประเด็นผลการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของแผนพัฒนาเพื่อนำไปกำหนดเป็นกลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ

2.1 การวิเคราะห์นโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ - สังคมแห่งชาติ 2559 - 2563 เป็นการนำเสนอประเด็นผลการวิเคราะห์เชิงลบ เชิงบวกของแผนพัฒนาเพื่อนำไปกำหนดเป็นกลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ

2.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจ - สังคมของแขวงคำม่วน สปป.ลาว 2559 - 2563

2.3 แผนคุ้มครองร่วมป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สปป.ลาว 2559 - 2563 และเงื่อนไขเป็นมรดกโลกของป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ เป็นการนำเสนอประเด็นผลการวิเคราะห์เชิงลบ เชิงบวกของแผนพัฒนาเพื่อนำไปกำหนดเป็นกลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ

ขั้นที่ 3 สรุปผลกระทบเชิงนโยบายและเงื่อนไขการเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยสามารถสรุปและสังเคราะห์เชิงเนื้อหาได้ดังตาราง 1 - 3

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตาราง 1 สรุปผลกระทบนโยบายแผนพัฒนาเศรษฐกิจ - สังคมแห่งชาติ (2559-2563) เมืองบัวละพา แขวงคำม่วน
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (เชิงลบ เชิงบวก)

นโยบายแผนพัฒนา	สรุปผลกระทบนโยบายแผนพัฒนา	
	เชิงลบ	เชิงบวก
1. แผนพัฒนาเศรษฐกิจ - สังคมแห่งชาติ (2559-2563)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่ได้ทำเป็นแผนแม่บท (พิมพ์เขียว) เพียงแต่กำหนด ภาระงานมรดกโลกเท่านั้น 2. ขาดความเชื่อมโยงของแต่ละกระทรวงที่ชัดเจน 3. บุคลากรส่วนใหญ่ไม่เข้าใจในการดำเนินงานของ คณะกรรมการมรดกโลก 4. ขาดการประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน 5. บุคลากรทำงานมีไม่เพียงพอ 6. บุคลากรต่างประเทศกับภาครัฐยังขาดประสิทธิภาพ 7. ไม่มีการกำหนดในแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวและกระทรวงกสิกรรมและป่าไม้ 8. การเปลี่ยนแปลงหน่วยงานรับผิดชอบในระดับภูมิภาค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ - สังคม แห่งชาติ (2559-2563) ในด้านการท่องเที่ยว 2. มีคณะกรรมการดำเนินงานทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ศูนย์กลาง และระดับภูมิภาค 3. มีแหล่งทุนช่วยเหลือจากต่างประเทศ 4. มีการประสานความร่วมมือกับต่างประเทศ

ตาราง 2 สรุปผลกระทบนโยบายแผนพัฒนาเศรษฐกิจ – สังคมของแขวงคำม่วน สปป.ลาว (2559–2563) เมืองบัวละพา แขวงคำม่วน
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (เซ็งลป เซ็งบวก)

นโยบาย แผนพัฒนา	สรุปผลกระทบนโยบายแผนพัฒนา	
	เซ็งลป	เซ็งบวก
2. แผนพัฒนา เศรษฐกิจ – สังคมของแขวง คำม่วน สปป. ลาว (2559– 2563)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่มีการจัดทำเป็นแผนแม่บท (พิมพ์เขียว) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางมรดกโลกในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เพียงแต่มีการแต่งตั้งคณะทำงานมรดกโลกเท่านั้น 2. ขาดความเชื่อมโยงของแต่ละกระทรวงที่รับผิดชอบในการดำเนินงานที่ชัดเจน 3. บุคลากรภาครัฐและหน่วยงานต่าง ๆ ส่วนใหญ่ไม่เข้าใจในการดำเนินงานของคณะกรรมการมรดกโลกในคำม่วน 4. ขาดการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางมรดกโลก 5. บุคลากรภาครัฐมีไม่เพียงพอและงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง 6. บุคลากรต่างประเทศกับภาครัฐยังขาดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ – สังคมแห่งชาติ (2559–2563) ของกระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว 2. คณะกรรมการดำเนินงาน ทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ศูนย์กลางและระดับภูมิภาค 3. มีแหล่งทุนช่วยเหลือจากต่างประเทศ 4. การประสานความร่วมมือกับต่างประเทศในส่วนภูมิภาค

ตาราง 2 (ต่อ)

นโยบาย แผนพัฒนา	สรุปผลกระทบนโยบายพัฒนา	
	เชิงลบ	เชิงบวก
	<p>7. ไม่มีการกำหนดในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ – สังคมของแขวงคำมวน สปป.ลาว (2559–2563) ของแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและและกระทรวง กสิกรรมและป่าไม้</p> <p>8. มีการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานรับผิดชอบในระดับภูมิภาคทำให้ขาดความเชื่อมโยงและต่อเนื่อง</p>	

ตาราง 3 สรุปผลกระทบนโยบายแผนคุ้มครองร่วมป่าสงวนแห่งชาติหิพนามหน่อ สปป.ลาว (2559-2563) เมืองบัวสะพา
แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (เซียงลอบ เซียงบวก)

นโยบายแผนพัฒนา	สรุปผลกระทบนโยบายแผนพัฒนา	
	เซียงลอบ	เซียงบวก
3. แผนคุ้มครองร่วมป่าสงวนแห่งชาติหิพนามหน่อ สปป.ลาว (2559-2563)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดควาเชื่อมโยงของแต่ละหน่วยงานในแขวงคำม่วนที่ชัดเจน 2. การดำเนินงานหรือปฏิบัติงานขาดการมีส่วนร่วม 3. บุคลากรทั้งภาครัฐและประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจในการดำเนินงานของคณะกรรมการมรดกโลก 4. ขาดการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางมรดกโลกระหว่างศูนย์กลางและภูมิภาค 5. บุคลากรทำงานมีไม่เพียงพอในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางมรดกโลก 6. บุคลากรต่างประเทศกับภาครัฐยังขาดประสิทธิภาพ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการแต่งตั้งคณะแผนคุ้มครองร่วมป่าสงวนแห่งชาติหิพนามหน่อ สปป.ลาว (2559-2563) 2. มีคณะกรรมการดำเนินงานระดับแขวง ระดับเมือง และระดับบ้าน 3. มีแหล่งทุนช่วยเหลือจากต่างประเทศและผู้เชี่ยวชาญทางด้านมรดกโลก 4. มีการประสานความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อเป็นต้นแบบให้กับป่าสงวนแห่งชาติหิพนามหน่อ 5. มีการสำรวจ ศึกษาพื้นที่ เพื่อจัดสรรเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางมรดกโลกทั้งระดับเมืองและระดับบ้านที่เชื่อมโยงกับป่าสงวนแห่งชาติ

<p>7. ไม่มีการกำหนดในแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวและกระทรวงกลาโหมและป่าไม้</p>	
---	--

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

จากตาราง 1 - 3 ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์เชิงลบและเชิงบวกของแผนพัฒนา เพื่อนำไปกำหนดเป็นกลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติของภาครัฐในแต่ละประเด็นได้ดังนี้

1. แผนพัฒนาเศรษฐกิจ - สังคมแห่งชาติ (2559 - 2563) ดังนี้

1.1 เชิงลบ

1.1.1 ไม่ได้ทำเป็นแผนแม่บท (พิมพ์เขียว) เพียงแต่กำหนดคณะทำงาน มรดกโลกเท่านั้น

1.1.2 ขาดความเชื่อมโยงของแต่ละกระทรวงที่ชัดเจน

1.1.3 บุคลากรส่วนใหญ่ไม่เข้าใจในการดำเนินงานของคณะกรรมการ มรดกโลก

1.1.4 ขาดการประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน

1.1.5 บุคลากรทำงานมีไม่เพียงพอ

1.1.6 บุคลากรต่างประเทศกับภาครัฐยังขาดประสิทธิภาพ

1.1.7 ไม่มีการกำหนดในแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวและกระทรวง กสิกรรมและป่าไม้

1.1.8 การเปลี่ยนแปลงหน่วยงานรับผิดชอบในระดับภูมิภาค

1.2 เชิงบวก

1.2.1 กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ - สังคมแห่งชาติ (2559 - 2563) ในด้านการท่องเที่ยว

1.2.2 มีคณะกรรมการดำเนินงานทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ศูนย์กลาง และ ระดับภูมิภาค

1.2.3 มีแหล่งทุนช่วยเหลือจากต่างประเทศ

1.2.4 มีการประสานความร่วมมือกับต่างประเทศ

2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจ - สังคมของแขวงคำม่วน สปป.ลาว (2559 - 2563) ดังนี้

2.1 เชิงลบ

2.1.1 ไม่มีการจัดทำเป็นแผนแม่บท (พิมพ์เขียว) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางมรดกโลกในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เพียงแต่มีการแต่งตั้งคณะทำงานมรดกโลกเท่านั้น

2.1.2 ขาดความเชื่อมโยงของแต่ละกระทรวงที่รับผิดชอบในการดำเนินงานที่ชัดเจน

2.1.3 บุคลากรภาครัฐและหน่วยงานต่าง ๆ ส่วนใหญ่ไม่เข้าใจในการดำเนินงานของคณะกรรมการมรดกโลกในคำม่วน

2.1.4 ขาดการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางมรดกโลก

2.1.5 บุคลากรภาครัฐไม่เพียงพอและงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

2.1.6 บุคลากรต่างประเทศกับภาครัฐยังขาดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ

2.1.7 ไม่มีการกำหนดในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ - สังคมของแขวงคำม่วน สปป.ลาว (2559 - 2563) ของแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและและกระทรวงกลาโหมและป่าไม้

2.1.8 มีการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานรับผิดชอบในระดับภูมิภาคทำให้ขาดความเชื่อมโยงและต่อเนื่อง

2.2 เชิงบวก

2.2.1 กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ - สังคมแห่งชาติ (2559 - 2563) ของกระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว

2.2.2 คณะกรรมการดำเนินงานทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ศูนย์กลาง และระดับภูมิภาค

2.2.3 มีแหล่งทุนช่วยเหลือจากต่างประเทศ

2.2.4 การประสานความร่วมมือกับต่างประเทศในส่วนภูมิภาค

3. แผนคุ้มครองร่วมป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สปป.ลาว (2559 – 2563) ดังนี้

3.1 เชิงลบ

- 3.1.1 ขาดความเชื่อมโยงของแต่ละหน่วยงานในแขวงคำม่วนที่ชัดเจน
- 3.1.2 การดำเนินงานหรือปฏิบัติงานขาดการมีส่วนร่วม
- 3.1.3 บุคลากรทั้งภาครัฐและประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจในการดำเนินงานของคณะกรรมการมรดกโลก
- 3.1.4 ขาดการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางมรดกโลกระหว่างศูนย์กลางและภูมิภาค
- 3.1.5 บุคลากรทำงานมีไม่เพียงพอในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางมรดกโลก
- 3.1.6 บุคลากรต่างประเทศกับภาครัฐยังขาดประสิทธิภาพ
- 3.1.7 ไม่มีการกำหนดในแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวและกระทรวงกลาโหมและป่าไม้

3.2 เชิงบวก

- 3.2.1 มีการแต่งตั้งคณะแผนคุ้มครองร่วมป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สปป.ลาว (2559 – 2563)
- 3.2.2 มีคณะกรรมการดำเนินงานระดับแขวง ระดับเมืองและระดับบ้าน
- 3.2.3 มีแหล่งทุนช่วยเหลือจากต่างประเทศและผู้เชี่ยวชาญทางด้านมรดกโลก
- 3.2.4 มีการประสานความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อเป็นต้นแบบให้กับป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
- 3.2.5 มีการสำรวจ ศึกษาพื้นที่ เพื่อจัดสรรเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางมรดกโลกทั้งระดับเมืองและระดับบ้านที่เชื่อมโยงกับป่าสงวนแห่งชาติ

4. เจ็อนไซมรดกโลกทางธรรมชาติของป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ เมืองบัวชะพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับมรดกโลกทางธรรมชาติที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพอันมีคุณค่าเด่นชัดในด้านความล้ำเลิศทางวิทยาศาสตร์หรือเป็นสถานที่ซึ่งมีสภาพทางธรณีวิทยาและภูมิประเทศที่ได้รับการวิเคราะห์แล้วว่าเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของพันธุ์พืชและสัตว์ ซึ่งถูกคุกคาม หรือเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของพืชหรือสัตว์ที่หายาก เป็นต้น ซึ่งเกณฑ์ในการขึ้นทะเบียนมรดกโลกทางธรรมชาติ ประกอบด้วย

เกณฑ์มรดกโลกข้อที่ 7 เป็นตัวอย่างเด่นชัดในการเป็นตัวแทนของวิวัฒนาการสำคัญ ๆ ในอดีตของโลก รวมทั้งแหล่งที่เป็นตัวแทนของยุคสำคัญ ๆ ในอดีต เช่น ยุคของสัตว์เลื้อยคลาน ยุคน้ำแข็ง

เกณฑ์มรดกโลกข้อที่ 8 เป็นตัวอย่างเด่นชัดในการเป็นตัวแทนของขบวนการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทางธรณีวิทยา หรือวิวัฒนาการทางชีววิทยา และปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่กำลังเกิดอยู่ ได้แก่ (ก) ขบวนการทางธรณีวิทยา เช่น ภูเขาไฟ น้ำแข็ง หรือภูเขาไฟ (ข) วิวัฒนาการทางชีววิทยา เช่น ป่าไม้เขตร้อน ทะเลทรายที่ราบทุนดรา (ค) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น เกษตรกรรมขั้นบันได

เกณฑ์มรดกโลกข้อที่ 9 เป็นแหล่งที่เกิดจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์หายากเป็นพิเศษ เช่น การเกิดหรือลักษณะหรือแหล่งที่มีความงดงามทางธรรมชาติดีกว่าพื้นที่อื่น ๆ เช่น ระบบนิเวศที่มีลักษณะพิเศษ สภาพทางธรรมชาติ เช่น แม่น้ำภูเขา น้ำตก แหล่งรวมความหนาแน่นของสัตว์ สภาพทิวทัศน์ที่มีพืชนานาชนิด เป็นองค์ประกอบ และแหล่งรวมความผสมผสานระหว่างองค์ประกอบทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

เกณฑ์มรดกโลกข้อที่ 10 เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่หายาก หรือที่ตกอยู่ในภาวะอันตราย แต่ยังสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ซึ่งรวมถึงระบบนิเวศอันเป็นแหล่งรวมความหนาแน่นของพืชและสัตว์ที่ทั่วโลกให้ความสนใจด้วย

ผลจากการศึกษาการดำเนินงานการเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติของป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ เมืองบัวชะพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมครั้งที่ 8 (2016 - 2020) ได้มีการแต่งตั้ง

คณะกรรมการทำงาน โดยนายกรัฐมนตรีได้ออกข้อตกลงว่าด้วย การแต่งตั้ง
 คณะกรรมการประสานงานแห่งชาติ เพื่อนำเสนอเอาป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
 เมืองบัสสะพา แขวงคำม่วน เข้าเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ ฉบับเลขที่ 79/ นย ลงวันที่
 3/7/2012 และนายกรัฐมนตรีได้ออกข้อตกลงว่าด้วย คณะกรรมการระดับชาติ
 เพื่อมรดกโลก ฉบับเลขที่ 17/ นย ลงวันที่ 5/1/2017 โดยมีคณะเลขาธิการรัฐบาลออกแจ้ง
 การว่าด้วย การขออนุมัตินำเสนอองค์การยูเนสโก พิจารณารับรองเอาป่าสงวนแห่งชาติ
 หินหนามหน่อ เมืองบัสสะพา แขวงคำม่วน เข้าเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ ฉบับเลขที่
 3297/ คล ลงวันที่ 1/12/2016 และในส่วนของรัฐมนตรีกระทรวงแถลงข่าววัฒนธรรมและ
 ท่องเที่ยวว่าด้วย การแต่งตั้งคณะเฉพาะกิจในการร่างเอกสารเสนอป่าสงวนแห่งชาติ
 หินหนามหน่อ เมืองบัสสะพา แขวงคำม่วน เข้าเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ ฉบับเลขที่ 148
 ถวท. ลงวันที่ 27/2/2017 ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการเข้าเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ
 ด้วยการร่างคำร้องขอเข้าในบัญชี 2016 เพื่อยื่นคำร้องขอเข้าในบัญชี 2016 เพื่อขอรับรอง
 เข้าในบัญชี Date of Submission: 03/08/2016 ประกอบด้วย

เกณฑ์มรดกโลกข้อที่ 8 เป็นตัวอย่างเด่นชัดในการเป็นตัวแทนของขบวนการ
 เปลี่ยนแปลงที่สำคัญทางธรณีวิทยา หรือวิวัฒนาการทางชีววิทยา และปฏิสัมพันธ์ของ
 มนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่กำลังเกิดอยู่ ได้แก่ (ก) ขบวนการทางธรณีวิทยา เช่น
 ภูเขาไฟ หรือภูเขาไฟ (ข) วิวัฒนาการทางชีววิทยา เช่น ป่าไม้เขตร้อน ทะเลทราย
 ที่ราบทุนดรา (ค) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น
 เกษตรกรรมขั้นบันได

เกณฑ์มรดกโลกข้อที่ 9 เป็นแหล่งที่เกิดจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ
 ที่มีเอกลักษณ์หายากเป็นพิเศษ เช่น การเกิดหรือลักษณะหรือแหล่งที่มีความงดงามทาง
 ธรรมชาติกว่าพื้นที่อื่น ๆ เช่น ระบบนิเวศที่มีลักษณะพิเศษ สภาพทางธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ
 ภูเขา น้ำตก แหล่งรวมความหนาแน่นของสัตว์ สภาพทิวทัศน์ที่มีพืชนานาชนิด
 เป็นองค์ประกอบ และแหล่งรวมความผสมผสานระหว่างองค์ประกอบทางธรรมชาติและ
 วัฒนธรรม

เกณฑ์มรดกโลกข้อที่ 10 เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์
 ที่หายาก หรือที่ตกอยู่ในภาวะอันตราย แต่ยังสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ซึ่งรวมถึงระบบนิเวศ
 อันเป็นแหล่งรวมความหนาแน่นของพืชและสัตว์ที่ทั่วโลกให้ความสนใจด้วย

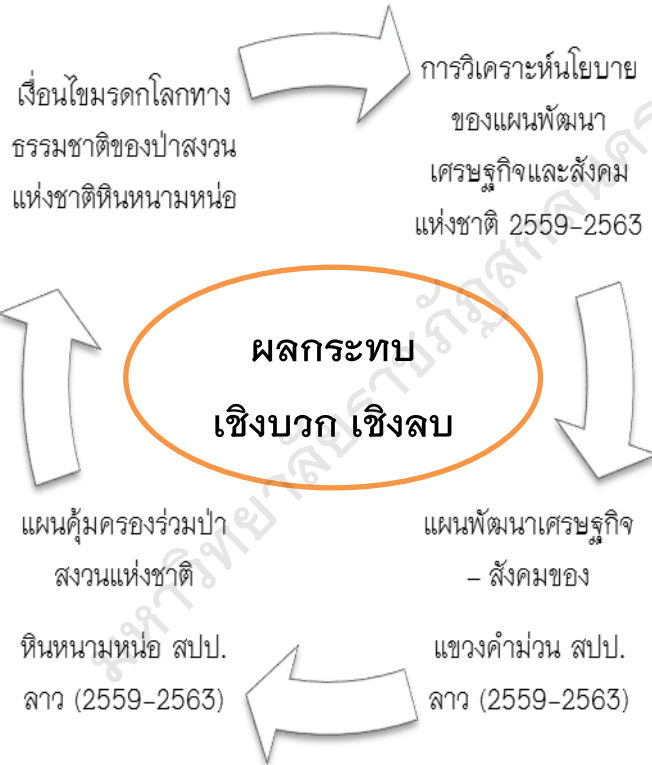

ในการส่งร่างคำร้องเสนอองค์การยูเนสโก (Unesco) ระหว่างเดือนกันยายน ค.ศ. 2019 Unesco มีความเห็นกับร่างคำร้องทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำส่งร่างคำร้องฉบับสมบูรณ์ให้ Unesco ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2020 เพื่อพิจารณาตรวจสอบร่างคำร้องอีกครั้งและรอการรับรองจากองค์การยูเนสโก (Unesco) ให้ป่าสงวนแห่งชาติหิพนามหน่อ เมืองบัวพะลา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติต่อไป

สรุปเงื่อนไขการเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติหิพนามหน่อ เมืองบัวพะลา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนกองทุนจากรัฐบาลประเทศเยอรมัน มอบหมายให้องค์การ (GIZ) ประจํานครหลวงเวียงจันทน์ดำเนินโครงการ/ กิจกรรมทั้งระดับส่วนกลางและระดับท้องถิ่นในการดำเนินการยื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนและรับรองป่าสงวนแห่งชาติหิพนามหน่อ มีเนื้อที่ทั้งหมด 94,112 เฮกตาร์ เป็นมรดกโลกทางธรรมชาติในข้อที่ 8, 9,10

ป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ มีขอ
ขึ้นทะเบียนและรับรองเป็นมรดกโลก
ทางธรรมชาติ

- ข้อที่ 8 ทางธรณีวิทยา หรือ
วิวัฒนาการทางชีววิทยา
- ข้อที่ 9 ปรากฏการณ์ทาง
ธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์หายาก
เป็นพิเศษ
- ข้อที่ 10 ชนิดพันธุ์พืชและพันธุ์

เงื่อนไขมรดกโลกทาง
ธรรมชาติของป่าสงวน
แห่งชาติหินหนามหน่อ

การวิเคราะห์นโยบาย
ของแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ 2559-2563

ผลกระทบ
เชิงบวก เชิงลบ

แผนคุ้มครองร่วมป่า
สงวนแห่งชาติ
หินหนามหน่อ สปป.
ลาว (2559-2563)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
- สังคมของ
แขวงคำม่วน สปป.
ลาว (2559-2563)

เชิงบวก การแต่งตั้งคณะแผนคุ้มครอง
ร่วมป่าสงวนแห่งชาติระดับแขวง ระดับ
เมืองและระดับบ้านองค์การจัดตั้งสากล

เชิงลบ ขาดความเชื่อมโยงของแต่ละ
หน่วยงาน การปฏิบัติงาน การ
ประชาสัมพันธ์และบุคลากรไม่เพียงพอ
และงบประมาณสนับสนุน

เชิงบวก กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
ระดับชาติ ศูนย์กลาง และระดับภูมิภาคแหล่งทุน
ช่วยเหลือจากต่างประเทศ

เชิงลบ ความเชื่อมโยงของแต่ละกระทรวงที่ชัดเจน
บุคลากรส่วนใหญ่ไม่เข้าใจในการดำเนินงาน
ขาดการประชาสัมพันธ์ บุคลากรทำงานมีไม่
เพียงพอและบุคลากรต่างประเทศกับภาครัฐยังขาด
ประสิทธิภาพ

เชิงบวก มีการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแขวง การดำเนินการระดับแขวง เมือง บ้าน
และการสนับสนุนองค์การสากล

เชิงลบ การเปลี่ยนแปลงหน่วยงานรับผิดชอบใน
ระดับภูมิภาคทำให้ขาดความเชื่อมโยงและต่อเนื่อง

ภาพประกอบ 50 เชิงนโยบายภาครัฐและเงื่อนไขการเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติของป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ส่วนที่ 5

ร่างกลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยว เชิงนิเวศในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวน แห่งชาติหิโนนามหน่อ เมืองบัวสะพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

โดยการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบด้านนโยบายและเงื่อนไข
การเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วย การวิเคราะห์นโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
- สังคมแห่งชาติ 2559 - 2563 แผนพัฒนาเศรษฐกิจ - สังคมของแขวงคำม่วน สปป.ลาว
2559 - 2563 แผนคุ้มครองร่วมป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ สปป.ลาว 2559 - 2563
และเงื่อนไขเป็นมรดกโลกของป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ภาครัฐ
ภาคประชาชน ภาคการท่องเที่ยวและองค์การจัดตั้งสากล โดยใช้วิธีการระดมความคิดเห็น
กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ภาครัฐ ประชาชน การท่องเที่ยว และองค์การจัดตั้งสากล มีขั้นตอน
ดำเนินการ 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 เตรียมการ ได้แก่ 1) ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล 2) ออกหนังสือเชิญกลุ่มผู้ให้ข้อมูลพร้อมแจ้ง
กำหนดการนัดหมาย วัน เวลา สถานที่กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และ 3) เอกสารประกอบการ
ประชุม

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ เป็นการนำเสนอประเด็นผลการวิเคราะห์จุดอ่อน
จุดแข็งของแผนพัฒนา ประกอบด้วย การวิเคราะห์นโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ -
สังคมแห่งชาติ 2559 - 2563 แผนพัฒนาเศรษฐกิจ - สังคมของแขวงคำม่วน สปป.ลาว
2559 - 2563 และแผนคุ้มครองร่วมป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ สปป.ลาว 2559 -
2563 และเงื่อนไขเป็นมรดกโลกของป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ

ขั้นที่ 3 สรุปผลกระทบเชิงนโยบายและเงื่อนไขการเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ
ในเขตป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลนโยบายแผนพัฒนา
ผู้วิจัยสามารถสรุปและสังเคราะห์เชิงเนื้อหาได้ดังตาราง 4 - 9

ตาราง 4 ร่างกลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบท
มรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ
เมืองบัวสะพา แขวงคำมวน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว เชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติ หิโนนามหน่อ	สรุปกลยุทธ์การบริหารการพัฒนา ป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การมีส่วนร่วม การลงทุนพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติ หิโนนามหน่อระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การส่งเสริม สนับสนุนภาคเอกชนมาลงทุนแบบ ยกเว้น 2. ส่งเสริม สนับสนุนการลดค่าธรรมเนียมการขนส่ง 3. ส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ อย่างต่อเนื่อง 4. ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างเครือข่ายภาคเอกชน มาลงทุน

ผลจากการสัมภาษณ์ในการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 1
การมีส่วนร่วมการลงทุนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ
ระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน มี 4 กลยุทธ์ มีรายละเอียด ดังนี้

“....ประเทศเราต้องการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้ประชาชนเราได้อยู่กินดี การท่องเที่ยวของประเทศของเราถึงแม้จะมีกายภาพที่สมบูรณ์ สวยงามแต่ถ้าขาดการส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง มันก็ไม่สามารถทำให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกิดขึ้นได้”

“....ข้าพเจ้ามีความคิดเห็นว่า การลงทุนของต่างประเทศตั้งมีการลดหย่อนภาษี และหาความร่วมมือจากต่างประเทศเข้ามาลงทุนจึงจะประสบความสำเร็จ”

(ภาครัฐ, สัมภาษณ์, 2562)

“....การที่จะทำให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศประสบความสำเร็จในการลงทุนนั้น เราต้องสร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือจากต่างประเทศทั้งภายในและภายนอกและมีการยกเว้นภาษี”

(ภาคประชาชน, สัมภาษณ์, 2562)

“.....การมีส่วนร่วมด้านการลงทุนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น
ภาคเอกชนและภาคการท่องเที่ยวต้องเข้ามาสร้างเครือข่ายร่วมกัน”

(รองคณบดีมหาวิทยาลัยแห่งชาติ สปป.ลาว, สัมภาษณ์, 2562)

“.....ข้าพเจ้าในฐานะอยู่หน่วยงานสรรพากร มีความคิดเห็นในประเด็นนี้
ถ้าต้องการให้นักลงทุนเข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในป่าสงวนแห่งชาติ
หินหนามหน่อ ควรมีการลดค่าธรรมเนียมการขนส่งจะทำให้เกษตรกรมั่นใจในการลงทุน”

“.....การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ จะต้องมีความโดดเด่น
ทางธรรมชาติและสร้างแรงจูงใจ ประชาสัมพันธ์รอบด้านและเพิ่มเครือข่ายนักลงทุน
ส่งเสริมการค้าการลงทุนด้วยการลดภาษีหรือยกเว้นภาษี”

(ตัวแทนสมาคมโรงแรม, สัมภาษณ์, 2562)

“.....การลดภาษีเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับภาคการท่องเที่ยว และ
ภาคเอกชนที่จะเข้ามาลงทุนด้วย เพราะสร้างความมั่นคงให้กับผู้ให้บริการและต้อง
มีการเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกประเทศด้วย”

(ร้านอาหารสบายดีท่าแขก, สัมภาษณ์, 2562)

สรุปยุทธศาสตร์ที่ 1 การมีส่วนร่วมการลงทุนพัฒนาการท่องเที่ยว
เชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน มี 4 กลยุทธ์
การบริหารการพัฒนาป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ ประกอบด้วย 1) การส่งเสริม
สนับสนุนภาคเอกชนมาลงทุนแบบยกเว้น 2) ส่งเสริม สนับสนุนการลดค่าธรรมเนียม
การขนส่ง 3) ส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐอย่างต่อเนื่อง และ 4) ส่งเสริม
สนับสนุนการสร้างเครือข่ายภาคเอกชนมาลงทุน

ตาราง 5 ร่างกลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบท
มรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ
เมืองบัวละพา แขวงคำมวน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ	สรุปกลยุทธ์การบริหารการพัฒนา ป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติ หิโนนามหน่อ สปป.ลาว	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริม สนับสนุนภาครัฐและเอกชน เข้าร่วม การประชาสัมพันธ์ ส่งเสริม สนับสนุนการประชาสัมพันธ์ ทางสื่อ สิ่งพิมพ์และติดป้ายรณรงค์การ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่งเสริม สนับสนุนการประชาสัมพันธ์ แบบสัญจรทั่วแขวง ส่งเสริม สนับสนุนรณรงค์การ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่งเสริม สนับสนุนการออกแบบ ประกวดแข่งขันกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ

ผลจากการสัมภาษณ์ในการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 2
การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ
สปป.ลาว มี 5 กลยุทธ์ มีรายละเอียด ดังนี้

“.....การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่จะต้องกระทำในรูปแบบที่
หลากหลาย เช่น การทำสติ๊กเกอร์ การติดป้ายโฆษณา การใช้สื่อ เป็นต้น”

(ภาครัฐ, สัมภาษณ์, 2562)

“.....การท่องเที่ยวเกิดจากการพูดแบบปากต่อปากและการจัดเวทีสัญจร การ
รณรงค์ก็เป็นส่งเสริมการท่องเที่ยวได้อีกด้วย”

(ภาคประชาชน, สัมภาษณ์, 2562)

“....การประชาสัมพันธ์ที่ดีนั้นต้องมีการส่งเสริม สนับสนุนภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเข้าไปมีบทบาทในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์”

(รองคณบดีมหาวิทยาลัยแห่งชาติ สปป.ลาว, สัมภาษณ์, 2562)

“....การจัดกิจกรรมระดับบ้านและระดับเมือง มีการแข่งขันการออกแบบ รูปแบบการท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์แบบสัญจรให้ครอบคลุมทุกพื้นที่”

(คันทะรังสี ไชยลาด, สัมภาษณ์, 2562)

“....จัดทำสติ๊กเกอร์ ติดรถโดยสารและรถประจำทางเพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้บริการมาท่องเที่ยวป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ”

(ตัวแทนสมาคมรถตู้, สัมภาษณ์, 2562)

“....รณรงค์ลดราคาห้องพัก สำหรับแขกที่มีพักประจำ เผยแพร่ตามสื่อ โฆษณา”

(ตัวแทนสมาคมโรงแรม, สัมภาษณ์, 2562)

“....การประชาสัมพันธ์ที่ประสบความสำเร็จต้องเป็นภาครัฐเข้ามารณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ”

(ร้านอาหารสบายดีท่าแขก, สัมภาษณ์, 2562)

สรุปยุทธศาสตร์ที่ 2 การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สปป.ลาว มี 5 กลยุทธ์การบริหารการพัฒนาป่าสงวน แห่งชาติหินหนามหน่อ ประกอบด้วย 1) ส่งเสริม สนับสนุนภาครัฐและเอกชนเข้าร่วม การประชาสัมพันธ์ 2) ส่งเสริม สนับสนุนการประชาสัมพันธ์ทางสื่อ สิ่งพิมพ์และติดป้าย รณรงค์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 3) ส่งเสริม สนับสนุนการประชาสัมพันธ์แบบสัญจรทั่วแขวง 4) ส่งเสริม สนับสนุนรณรงค์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และ 5) ส่งเสริม สนับสนุน การออกแบบประกวดแข่งขันกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตาราง 6 ร่างกลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบท
มรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
เมืองบัวละพา แขวงคำมวน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ	สรุปกลยุทธ์การบริหารการพัฒนา ป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การยกระดับบุคลากรเพื่อ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าสงวน แห่งชาติหินหนามหน่อ สปป.ลาว	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรไปศึกษาดู งานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างศูนย์การ เรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่งเสริม สนับสนุนเพื่อยกระดับ บุคลากรด้านการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาสมรรถนะให้ บุคลากรมีความเชี่ยวชาญด้านการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศและมรดกโลก

ผลจากการสัมภาษณ์ในการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 3
การยกระดับบุคลากรเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
สปป.ลาว มี 4 กลยุทธ์ มีรายละเอียด ดังนี้

“.....ในแผนยุทธศาสตร์ของระดับส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดไว้ให้มี
การพัฒนาบุคลากรอย่างรอบด้านและให้ทันต่อกระแสโลกาภิวัตน์ด้วยการศึกษาต่อ ศึกษา
ดูงาน เป็นต้น”

(ภาครัฐ, สัมภาษณ์, 2562)

“.....ถ้ามีการฝึกอบรมหรือได้ดูการสาธิต สักทำให้ประชาชนต้องการเพิ่ม
สมรรถนะของตนเอง”

(ภาคประชาชน, สัมภาษณ์, 2562)

“.....การที่คนเราได้รู้ ได้เห็น ได้ปฏิบัติทำให้เกิดทักษะและเป็นองค์ความรู้ที่ติด
ตัวพวกเขาและสามารถนำไปเผยแพร่ต่อไปการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้อีกด้วย”

(รองคณบดีมหาวิทยาลัยแห่งชาติ สปป.ลาว, สัมภาษณ์, 2562)

“.....การส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรด้านการศึกษา เพื่อยกระดับความรู้
ความสามารถในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ”

(ภาคการจัดตั้งสากล, สัมภาษณ์, 2562)

“.....การอบรมให้ความรู้ยังเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับภาคธุรกิจอย่างสูงสุด
เพื่อพัฒนาศักยภาพต่อการเปลี่ยนแปลงและเพื่อเพิ่มรายได้และยอดนักท่องเที่ยวที่เข้ามา
ใช้บริการในป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ”

(ภาคการท่องเที่ยวแขวงคำม่วน, สัมภาษณ์, 2562)

สรุปยุทธศาสตร์ที่ 3 การยกระดับบุคลากรเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ สปป.ลาว มี 4 กลยุทธ์การบริหารการพัฒนาป่าสงวน
แห่งชาติหินหนามหน่อ ประกอบด้วย 1) ส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรไปศึกษาดูงานทั้ง
ภายในประเทศและต่างประเทศ 2) ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างศูนย์การเรียนรู้การ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 3) ส่งเสริม สนับสนุนเพื่อยกระดับบุคลากรด้านการศึกษา และ
4) ส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาสมรรถนะให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว
เชิงนิเวศและมรดกโลก

ตาราง 7 ร่างกลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบท
มรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ
เมืองบัวชะพา แขวงคำมวน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ	สรุปกลยุทธ์การบริหารการพัฒนา ป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการ พัฒนาการท่องเที่ยว เชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติ หิโนนามหน่อ สปป.ลาว	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริม สนับสนุนการตรวจสอบ ติดตาม การจัดสรรผลประโยชน์ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือจากนัก ลงทุนภาคเอกชนและชุมชนในการให้บริการ อย่างครอบคลุม ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ส่งเสริม สนับสนุนปลูกจิตสำนึกที่ดีให้ ภาครัฐและภาคเอกชน

ผลจากการสัมภาษณ์ในการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ สปป.ลาว มี 5 กลยุทธ์ มีรายละเอียด ดังนี้

“.....การบริหารจัดการของภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคการท่องเที่ยวและ ภาคการจัดตั้งสากลต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศและร่วมกันทุก ภาคส่วนตรวจสอบ ติดตามการจัดสรรผลประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ”

(ภาครัฐ, สัมภาษณ์, 2562)

“.....การจัดพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้มีความเหมาะสม ดึงดูดใจต่อ ผู้ใช้บริการโดยคำนึงความปลอดภัยและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

(ภาครัฐ, สัมภาษณ์, 2562)

“....ให้มีการส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือจากนักลงทุนภาคเอกชนและชุมชน ในการให้บริการอย่างครอบคลุมเน้นทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว เชิงนิเวศในป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ”

(ภาคการท่องเที่ยว, สัมภาษณ์, 2562)

“....สถานประกอบการต้องให้ความร่วมมือกับนักลงทุนทั้งภาคเอกชนและชุมชน ในการให้บริการอย่างครอบคลุมทุกด้านอย่างเป็นมิตร”

(ภาคการจัดตั้งสากล, สัมภาษณ์, 2562)

“....นักท่องเที่ยวเวลาเข้าไปใช้บริการต้องส่งเสริม สนับสนุนเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และภาคเอกชนในการปลูกจิตสำนึกที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม

(ตัวแทนสมาคมรถตุ้, สัมภาษณ์, 2562)

“....ความปลอดภัยและการให้บริการที่ถูกต้องเหมาะสม ด้านที่พัก และอาหาร จะต้องมีความพร้อมในการให้บริการเรื่องการท่องเที่ยว เป็นต้น”

(ภาคการท่องเที่ยว, สัมภาษณ์, 2562)

สรุปยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าสงวน แห่งชาติหิโนนามหน่อ สปป.ลาว มี 5 กลยุทธ์การบริหารการพัฒนาป่าสงวนแห่งชาติ หิโนนามหน่อ ประกอบด้วย 1) ส่งเสริม สนับสนุนการตรวจสอบ ติดตามการจัดสรร ผลประโยชน์ 2) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 3) ส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือจากนักลงทุนภาคเอกชนและชุมชนในการให้บริการอย่างครอบคลุม 4) ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนและ 5) ส่งเสริม สนับสนุนปลูกจิตสำนึกที่ดีให้ภาครัฐและภาคเอกชน

ตาราง 8 ร่างกลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบท
มรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
เมืองบัวชะพา แขวงคำมวน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว เชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติ หินหนามหน่อ	สรุปกลยุทธ์การบริหารการพัฒนา ป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
ยุทธศาสตร์ที่ 5 การศึกษา ค้นคว้า วิจัยและพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าสงวน แห่งชาติหินหนามหน่อ สปป.ลาว	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริม สนับสนุนกองทุนวิจัยการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ 2. ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาผลกระทบที่เกิดจาก การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 3. ส่งเสริม สนับสนุนโครงการวิจัยการท่องเที่ยว เชิงนิเวศแก่เยาวชน และผู้ที่สนใจ 4. ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาทั้งภาครัฐและ เอกชนเข้าร่วมเครือข่ายการวิจัยการท่องเที่ยวเชิง นิเวศ

ผลจากการสัมภาษณ์ในการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 5
การศึกษา ค้นคว้า วิจัยและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
สปป.ลาว มี 4 กลยุทธ์ มีรายละเอียด ดังนี้

“....การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ต้องได้ปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง
เพราะว่าพวกเราต้องไปศึกษา ค้นคว้า ทดลองกับต่างประเทศที่พวกเขาพร้อมทาง
ด้านบุคลากร เทคโนโลยีและฐานข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
นิเวศของป่าสงวนแห่งชาติอีกต่อไป”

(ภาครัฐ, สัมภาษณ์, 2562)

“....กระทรวงที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการศึกษา ค้นคว้าในเรื่องสิ่งแวดล้อม
ที่มีผลกระทบมาจากผู้ใช้บริการเพื่อหาแนวพัฒนา”

(ภาครัฐ, สัมภาษณ์, 2562)

“....การส่งเสริม พัฒนาบุคลากรให้เป็นวิจัย ค้นคว้าหรือศึกษาต่อเพื่อให้เกิด
ความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว”

(ภาคประชาชน, สัมภาษณ์, 2562)

“.....จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการทำลายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ”

(ภาคประชาชน, สัมภาษณ์, 2562)

“.....ควรมีการส่งเสริมเยาวชนคนรุ่นใหม่ใส่ใจการท่องเที่ยวในชุมชนโดยการอาศัยความร่วมมือแบบครอบครัวเพื่อสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม”

(องค์กรจัดตั้งสากล, สัมภาษณ์, 2562)

“.....ควรมีการศึกษา วิจัยหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ในชุมชนที่หลากหลายและเป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น”

(ภาคการท่องเที่ยว, สัมภาษณ์, 2562)

“.....ให้มีการศึกษาความเป็นไปได้หรือธุรกิจใหม่ ๆ ตลอดเวลาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการ”

(ภาคการท่องเที่ยว, สัมภาษณ์, 2562)

สรุปยุทธศาสตร์ที่ 5 การศึกษา ค้นคว้า วิจัยและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มี 4 กลยุทธ์ คือ 1) การส่งเสริม สนับสนุนกองทุนวิจัยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2) การส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 3) การส่งเสริม สนับสนุนโครงการวิจัยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่เยาวชน และผู้ที่สนใจ 4) การส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมเครือข่ายการวิจัยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตาราง 9 ร่างกลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบท
มรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ
เมืองบัวสะพา แขวงคำมวน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว เชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติ หิโนนามหน่อ	สรุปกลยุทธ์การบริหารการพัฒนา ป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ
ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนา กิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติ หิโนนามหน่อ สปป.ลาว	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริม สนับสนุนการสำรวจทรัพยากร การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ 2. ส่งเสริม สนับสนุนด้านความปลอดภัยและระบบ สาธารณูปโภค 3. ส่งเสริม สนับสนุนภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4. ส่งเสริม สนับสนุนการแสดงวิถีชีวิตชุมชนและ ประเพณี วัฒนธรรม 5. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาระบบสื่อ ความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลจากการสัมภาษณ์ในการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 6
การพัฒนากิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ สปป.ลาว
มี 5 กลยุทธ์ มีรายละเอียด ดังนี้

“....ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าสงวน
แห่งชาติ ควรเน้นการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ว่าพวกเรามีศักยภาพ
ในการบริหารจัดการแล้วเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล”

(ภาครัฐ, สัมภาษณ์, 2562)

“....ผมมีความคิดเห็นต่อการพัฒนากิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่า
สงวนแห่งชาติให้คำนึงถึงด้านความปลอดภัยและระบบสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว
เพื่อสร้างความประทับใจ”

(ภาครัฐ, สัมภาษณ์, 2562)

“...ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องมีผลประโยชน์อะไรบ้างที่พวกเขาจะได้ในการพัฒนากิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติ”

(ภาคการจัดตั้งสากล, สัมภาษณ์, 2562)

“....ข้าพเจ้าเสนอความคิดเห็นด้านนี้ว่า ควรมีการส่งเสริม สนับสนุนโครงการ/กิจกรรมการแสดงวิถีชีวิตชุมชนและประเพณี วัฒนธรรม”

(ภาคประชาชน, สัมภาษณ์, 2562)

“....สิ่งที่เหมาะสมการพัฒนากิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติ คือ การพัฒนาระบบสื่อโฆษณา ประชาสัมพันธ์ที่สื่อความหมายในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในป่าสงวนแห่งชาติทั้งหมด”

(ภาคการท่องเที่ยว, สัมภาษณ์, 2562)

สรุปยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนากิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติทั้งหมด สปป.ลาว มี 5 กลยุทธ์การบริหารการพัฒนาป่าสงวนแห่งชาติทั้งหมด

- 1) ส่งเสริม สนับสนุนการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่
- 2) ส่งเสริม สนับสนุนด้านความปลอดภัยและระบบสาธารณสุขภาค
- 3) ส่งเสริม สนับสนุนภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 4) ส่งเสริม สนับสนุนการแสดงวิถีชีวิตชุมชนและประเพณี วัฒนธรรมและ
- 5) ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนา ระบบสื่อความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สรุปยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ :
กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ เมืองบัวชะพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว มี 6 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การมีส่วนร่วมการลงทุนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ป่าสงวนแห่งชาติ มี 4 กลยุทธ์ คือ 1) การส่งเสริม สนับสนุนภาคเอกชนมาลงทุนแบบ
ยกเว้นภาษี 2) การส่งเสริม สนับสนุนค่าธรรมเนียมการขนส่ง 3) การส่งเสริม สนับสนุน
ความร่วมมือระหว่างภาครัฐอย่างต่อเนื่อง และ 4) การสร้างเครือข่ายภาคเอกชนมาลงทุน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์พัฒนาการท่องเที่ยว
เชิงนิเวศ มี 5 กลยุทธ์ คือ 1) การส่งเสริม สนับสนุนภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมการ
ประชาสัมพันธ์ 2) การส่งเสริม สนับสนุนการประชาสัมพันธ์ทางสื่อ สิ่งพิมพ์และติดป้าย
3) การส่งเสริม ผลิตสื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4) การส่งเสริม สนับสนุนการประชาสัมพันธ์
แบบสัญจรทั่วแขวง และ 5) การส่งเสริม สนับสนุนการออกแบบกิจกรรมประกวดแข่งขัน
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การยกระดับบุคลากรเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
มี 4 กลยุทธ์ คือ 1) ส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรไปศึกษาดูงานทั้งภายในประเทศและ
ต่างประเทศ 2) ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างศูนย์การเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3) ส่งเสริม สนับสนุนเพื่อยกระดับบุคลากรด้านการศึกษา และ 4) ส่งเสริม สนับสนุน
พัฒนาสมรรถนะให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและมรดกโลก

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
มี 5 กลยุทธ์ คือ 1) การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2) การส่งเสริม สนับสนุนรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หลากหลาย 3) การ
ส่งเสริม สนับสนุนการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว 4) การส่งเสริม สนับสนุนการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติแก่ชุมชน และ 5) การส่งเสริม สนับสนุนปลูกจิตสำนึกที่ดีให้ภาครัฐ
และภาคเอกชน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การศึกษา ค้นคว้า วิจัยและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
มี 4 กลยุทธ์ คือ 1) การส่งเสริม สนับสนุนกองทุนวิจัยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2) การ
ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3) การส่งเสริม สนับสนุนโครงการวิจัยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่เยาวชน และผู้ที่สนใจ

4) การส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมเครือข่ายการวิจัย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนากิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมี 6 กลยุทธ์ คือ 1) การส่งเสริม สนับสนุนการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ 2) การส่งเสริม สนับสนุนด้านความปลอดภัยและระบบสาธารณสุข 3) การส่งเสริม สนับสนุนภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4) การส่งเสริม สนับสนุนการแสดงวิถีชีวิตชุมชนและประเพณี วัฒนธรรม 5) การส่งเสริม สนับสนุนโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และ 6) การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนา ระบบสื่อความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สรุปยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ เมืองบัวละพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว มี 6 ยุทธศาสตร์ 28 กลยุทธ์ ดังภาพประกอบ 51

ภาพประกอบ 51 สรุปยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 6 ยุทธศาสตร์ 28 กลยุทธ์

ส่วนที่ 6

ผลการวิเคราะห์และนำเสนอกลยุทธ์การบริหารการพัฒนา ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ

: กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ เมืองบัวชะพา

แขวงคำมวน สาธารณรัฐประชาธิปไตย

ประชาชนลาว

โดยการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์เป็นการดำเนินการขององค์กรโดยมีการวางแผนอย่างชัดเจนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรได้กำหนดไว้ร่วมกัน กระบวนการกลยุทธ์ ประกอบด้วย สภาพแวดล้อม ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในโดยใช้เทคนิคการ SWOT Analysis กลยุทธ์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ประเด็นกลยุทธ์ การนำไปสู่การปฏิบัติ การประเมินผลสำเร็จของกระบวนการกลยุทธ์ทุกขั้นตอนที่ได้ปฏิบัติ ดังนั้นยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ เมืองบัวชะพา แขวงคำมวน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มี 6 ยุทธศาสตร์ (แผนยุทธศาสตร์แขวงคำมวน, 2562, หน้า 7-8) ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 การมีส่วนร่วมการลงทุนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การยกระดับบุคลากรเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ยุทธศาสตร์ที่ 5 การศึกษาค้นคว้า วิจัยและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนากิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อให้กลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ ประสบความสำเร็จ โดยการระดมความคิดเห็นในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้เสนอร่างกลยุทธ์ในแต่ละยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีรายละเอียดตามลำดับ ดังตาราง 10

ตาราง 10 ผลการนำเสนอกลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยว
เชิงนิเวศในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติ
หินหนามหน่อ เมืองบัวละพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว โดยการระดมความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	กลยุทธ์การท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	สรุปผลการระดมความคิดเห็น ของผู้ให้ข้อมูล
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การมีส่วนร่วม รวมการลงทุนพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ป่าสงวนแห่งชาติหินหนาม หน่อระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน	1. ส่งเสริม สนับสนุน การลงทุน ภาคเอกชนมาลงทุน แบบยกเว้น 2. ส่งเสริม สนับสนุน ค่าธรรมเนียมการขนส่ง 3. ส่งเสริม สนับสนุน ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ อย่างต่อเนื่อง 4. ส่งเสริม สนับสนุน การสร้างเครือข่าย ภาคเอกชนมาลงทุน	สรุปได้ว่า 1. ผู้ให้ข้อมูลภาครัฐ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับ กลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ 2. ผู้ให้ข้อมูลภาค การท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ 3. ผู้ให้ข้อมูลภาค การจัดตั้งสากล ส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับกลยุทธ์ ด้านทั้ง 4 ทุกข้อ

สรุปผลการระดมความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล และผลการสัมภาษณ์ มีดังนี้
1. ผู้ให้ข้อมูลภาครัฐ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ
“.....ข้าพเจ้ามีความคิดเห็นว่าเหมาะสมแล้วในการนำเสนอกลยุทธ์
ที่ผู้วิจัยได้ศึกษามา แต่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคการท่องเที่ยว
และการจัดตั้งสากล”

(ภาครัฐ, สัมภาษณ์, 2562)

“.....ผู้วิจัยได้สรุปรวมอย่างเป็นระบบและผ่านความคิดเห็นจากประชาชนระดับเมืองและระดับแขวง ข้าพเจ้าถือว่าสมบูรณ์แล้วในกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเด็นดังกล่าวมานี้”

(ภาครัฐ, สัมภาษณ์, 2562)

2. ผู้ให้ข้อมูลภาคการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ

“...เห็นด้วยแล้วกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเข้ามาระดมทุนช่วยเหลือหรือพัฒนาการลงทุนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ประสบความสำเร็จ”

(ภาคการท่องเที่ยว, สัมภาษณ์, 2562)

“.....เราเริ่มพัฒนาด้านการท่องเที่ยวที่สะกาว ตามงบประมาณที่มีอย่างจำกัดของนักลงทุนและภาครัฐ ถ้าการลงทุนได้รับการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีอาจจะทำให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อประสบความสำเร็จและข้าพเจ้าเห็นด้วยกับทั้ง 4 กลยุทธ์นี้”

(ภาคการท่องเที่ยว, สัมภาษณ์, 2562)

3. ผู้ให้ข้อมูลภาคการจัดตั้งสากล ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ

“.....ข้าพเจ้าให้ข้อคิดเห็นในการระดมทุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อนี้ โครงการได้ให้ความช่วยเหลือมาตลอดและมีการพัฒนาอยู่ในระดับหนึ่ง แต่ถ้าเปิดโอกาสให้นักลงทุนเข้าด้วยการลดหย่อนภาษีหรือไม่เก็บภาษีในระยะหนึ่ง”

(ภาคการจัดตั้งสากล, สัมภาษณ์, 2562)

สรุปภาครัฐ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ ภาคการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ และภาคการจัดตั้งสากล ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ด้านทั้ง 4 ทุกข้อ

ตาราง 11 ผลการนำเสนอกลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
เมืองบัวชะพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยการ
ระดมความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	กลยุทธ์การท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	สรุปผลการระดมความคิดเห็น ของผู้ให้ข้อมูล
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ พัฒนาการท่องเที่ยว เชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติ หินหนามหน่อ สปป.ลาว	1. ส่งเสริม สนับสนุนภาครัฐ และเอกชนเข้าร่วม การประชาสัมพันธ์ 2. ส่งเสริม สนับสนุน การประชาสัมพันธ์ทางสื่อ สิ่งพิมพ์และติดป้ายรณรงค์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 3. ส่งเสริม สนับสนุน การประชาสัมพันธ์ แบบสัญจรทั่วแขวง 4. ส่งเสริม สนับสนุน รณรงค์การท่องเที่ยว เชิงนิเวศ 5. ส่งเสริม สนับสนุน การออกแบบประกวด แข่งขันกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	สรุปได้ว่า 1. ผู้ให้ข้อมูลภาครัฐ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับ กลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ 2. ผู้ให้ข้อมูลภาคการ ท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เห็น ด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้าน ทุกข้อ 3. ผู้ให้ข้อมูลภาคการ จัดตั้งสากล ส่วนใหญ่เห็น ด้วยกับกลยุทธ์ด้านทั้ง 4 ทุกข้อ

สรุปผลการระดมความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล และผลการสัมภาษณ์ มีดังนี้
1. ผู้ให้ข้อมูลภาครัฐ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ

“.....เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้าน ถ้าพวกเราสามารถจัดทำ
ได้ตามที่กล่าวมานี้ เพียงแต่ว่าข้าพเจ้าคิดว่า เวลาการนำไปสู่การปฏิบัติแล้วไม่เกิด
ประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะต้องมีระบบการตรวจสอบที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง”

(ภาครัฐ, สัมภาษณ์, 2562)

“.....งบประมาณที่นำไปดำเนินการบางครั้ง ทำให้เกิดประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผลมุมแคบ ทำให้ประชาชนหรือผู้ใช้บริการเข้าไม่ถึงต่อการประชาสัมพันธ์
แต่ข้าพเจ้าเห็นดีด้วยทุกข้อ”

(ภาครัฐ, สัมภาษณ์, 2562)

2. ผู้ให้ข้อมูลภาคการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้าน
ทุกข้อ

“.....เห็นดีกับการประชาสัมพันธ์ต้องมีความหลากหลายทั้งเชิงรุกและ
เชิงรับเพื่อให้เกิดการรับรู้ทั้งภายในและภายนอก”

(ภาคการท่องเที่ยว, สัมภาษณ์, 2562)

3. ผู้ให้ข้อมูลภาคการจัดตั้งสากล ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้าน
ทุกข้อ

“.....เห็นดีกับกลยุทธ์ดังกล่าวนี้ทุกประการอยู่ที่ว่ากระบวนการเผยแพร่
ประชาสัมพันธ์เท่านั้น”

(ภาคการจัดตั้งสากล, สัมภาษณ์, 2562)

สรุปภาครัฐ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ ภาคการท่องเที่ยว
ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ และภาคการจัดตั้งสากล ส่วนใหญ่เห็นด้วย
กับกลยุทธ์ด้านทั้ง 4 ทุกข้อ

ตาราง 12 ผลการนำเสนอกลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 ในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
 เมืองบัวละพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยการ
 ระดมความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	กลยุทธ์การท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	สรุปผลการระดมความคิดเห็น ของผู้ให้ข้อมูล
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การ ยกระดับบุคลากรเพื่อ พัฒนาการท่องเที่ยว เชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติ หินหนามหน่อ สปป.ลาว	1. การส่งเสริม สนับสนุน บุคลากรไปศึกษาดูงาน ทั้งภายในประเทศและ ต่างประเทศ 2. การส่งเสริม สนับสนุน การสร้างศูนย์การเรียนรู้ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 3. การส่งเสริม สนับสนุน เพื่อยกระดับบุคลากร ด้านการศึกษา 4. การส่งเสริม พัฒนา สมรรถนะให้บุคลากร มีความเชี่ยวชาญ ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และมรดกโลก	สรุปได้ว่า 1. ผู้ให้ข้อมูลภาครัฐ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับ กลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ 2. ผู้ให้ข้อมูลภาคการ ท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เห็น ด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้าน ทุกข้อ 3. ผู้ให้ข้อมูลภาคการ จัดตั้งสากล ส่วนใหญ่เห็น ด้วยกับกลยุทธ์ด้านทั้ง 4 ทุกข้อ

สรุปผลการระดมความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล และผลการสัมภาษณ์ มีดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลภาครัฐ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ

“.....ข้าพเจ้าเห็นดีกับกลยุทธ์การยกระดับบุคลากร เพราะวาพนักงานบ้านเราต้องการรับการศึกษาดูงาน การศึกษาต่อและการสัมมนาเพื่อให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติงานเพื่อส่งผลสัมฤทธิ์ขององค์กร”

(ภาครัฐ, สัมภาษณ์, 2562)

“.....มีความเหมาะสมแล้ว สำหรับการพัฒนาบุคลากรในการปฏิบัติงาน เพียงแต่เมื่อมีการส่งไปพัฒนาตนเองแล้ว ควรมีการติดตาม ตรวจสอบผลงานภายหลังจากการฝึกอบรมด้วย”

(ภาครัฐ, สัมภาษณ์, 2562)

2. ผู้ให้ข้อมูลภาคการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ

“.....สำหรับการท่องเที่ยวแล้ว บุคลากรที่ให้บริการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจะต้องเอาใจใส่ต่อบทบาทหน้าที่ ทั้งความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน”

(ภาคการท่องเที่ยว, สัมภาษณ์, 2562)

“.....บุคลากรได้รับการฝึกอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานย่อมสืเกิดความกระตือรือร้นอยากที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ”

(ภาคการท่องเที่ยว, สัมภาษณ์, 2562)

3. ผู้ให้ข้อมูลภาคการจัดตั้งสากล ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ

“.....องค์กรของเราได้มีการส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาอยู่เป็นประจำทุกปี เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา”

(ภาคการจัดตั้งสากล, สัมภาษณ์, 2562)

สรุปภาครัฐ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ ภาคการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ และภาคการจัดตั้งสากล ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ด้านทั้ง 4 ทุกข้อ

ตาราง 13 ผลการนำเสนอกลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหิโนนามหน่อ
เมืองบัวสะพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยการ
ระดมความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	กลยุทธ์การท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	สรุปผลการระดมความคิดเห็น ของผู้ให้ข้อมูล
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การ บริหารจัดการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ป่าสงวนแห่งชาติ หิโนนามหน่อ สปป.ลาว	1. การส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาในพื้นที่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2. การส่งเสริม สนับสนุน รูปแบบกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่หลากหลาย 3. การส่งเสริม สนับสนุน การบริหารแก่นักเที่ยว เที่ยว 4. การส่งเสริม สนับสนุน การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติแก่ ชุมชน 5) การส่งเสริม สนับสนุน ปลูกจิตสำนึกที่ดีให้ภาครัฐ และภาคเอกชน	สรุปได้ว่า 1. ผู้ให้ข้อมูลภาครัฐ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับ กลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ 2. ผู้ให้ข้อมูลภาคการ ท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เห็น ด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้าน ทุกข้อ 3. ผู้ให้ข้อมูลภาค การจัดตั้งสากล ส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับกลยุทธ์ด้านทั้ง 4 ทุกข้อ

สรุปผลการระดมความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล และผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติหิโนนาม
หน่อ สปป.ลาว มีดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลภาครัฐ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ
 “....เห็นด้วยกับการส่งเสริม กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์
 ทรัพยากรทางธรรมชาติและจัดทำรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับป่าสงวน
 แห่งชาติหินหนาม”

(ภาครัฐ, สัมภาษณ์, 2562)

2. ผู้ให้ข้อมูลภาคการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้าน
 ทุกข้อ

“....เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้งหมดที่กล่าวมา และเห็นว่ามีความเหมาะสมและ
 เป็นไปได้ในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามยุทธศาสตร์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ”

(ภาคการท่องเที่ยว, สัมภาษณ์, 2562)

3. ผู้ให้ข้อมูลภาคการจัดตั้งสากล ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ
 “....เราได้มีการจัดกิจกรรมหรือการให้ประชาชนในชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม
 เป็นอย่างดี โดยคำนึงพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(ภาคการจัดตั้งสากล, สัมภาษณ์, 2562)

สรุปภาครัฐ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ ภาคการท่องเที่ยว
 ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ และภาคการจัดตั้งสากล ส่วนใหญ่เห็นด้วย
 กับกลยุทธ์ด้านทั้ง 4 ทุกข้อ

ตาราง 14 ผลการนำเสนอกลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ
เมืองบัวชะพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยการ
ระดมความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	กลยุทธ์การท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	สรุปผลการระดมความคิดเห็น ของผู้ให้ข้อมูล
ยุทธศาสตร์ที่ 5 การศึกษา ค้นคว้า วิจัยและ พัฒนาการท่องเที่ยว เชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติ หินหนามหน่อ สปป.ลาว	1) การส่งเสริม สนับสนุน กองทุนวิจัยการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ 2) การส่งเสริม สนับสนุน การศึกษาผลกระทบที่เกิด จากการพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 3) การส่งเสริม สนับสนุน โครงการวิจัยการท่องเที่ยว เชิงนิเวศแก่เยาวชน และผู้ สนใจ 4) การส่งเสริม สนับสนุน สถานศึกษาทั้งภาครัฐและ เอกชนเข้าร่วมเครือข่ายการ วิจัยการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	สรุปได้ว่า 1. ผู้ให้ข้อมูลภาครัฐ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับ กลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ 2. ผู้ให้ข้อมูลภาค การท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ 3. ผู้ให้ข้อมูลภาค การจัดตั้งสากล ส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับกลยุทธ์ด้านทั้ง 4 ทุกข้อ

สรุปผลการระดมความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล และผลการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลภาครัฐ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ

“.....ข้าพเจ้าเห็นดีด้วยทุกประการในกลยุทธ์ที่ได้ดำเนินการไว้ มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานของป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ”

(ภาครัฐ, สัมภาษณ์, 2562)

2. ผู้ให้ข้อมูลภาคการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ

“....เห็นด้วยกับข้อเสนอด้านกลยุทธ์ที่ให้ความสำคัญกับเยาวชนในการศึกษาค้นคว้าและเป็นนักวิจัยเพื่อพัฒนา”

(ภาคการท่องเที่ยว, สัมภาษณ์, 2562)

3. ผู้ให้ข้อมูลภาคการจัดตั้งสากล ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ

“.....การสร้างเครือข่ายของนักวิจัยทั้งภายในและต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาองค์กรให้มีความเจริญ ทันสมัยและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด”

(ภาคการจัดตั้งสากล, สัมภาษณ์, 2562)

สรุปภาครัฐ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ ภาคการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ และภาคการจัดตั้งสากล ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ด้านทั้ง 4 ทุกข้อ

ตาราง 15 ผลการนำเสนอกลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 ในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหิพนามหน่อ
 เมืองบัวละพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยการ
 ระดมความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	กลยุทธ์การท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	สรุปผลการระดมความคิดเห็น ของผู้ให้ข้อมูล
ยุทธศาสตร์ที่ 6 การ พัฒนากิจกรรมพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ป่าสงวนแห่งชาติ หิพนามหน่อ สปป.ลาว	1) การส่งเสริม สนับสนุน การสำรวจทรัพยากรการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ 2) การส่งเสริม สนับสนุน ด้านความปลอดภัยและ ระบบสาธารณูปโภค 3) การส่งเสริม สนับสนุน ภาคประชาชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4) การส่งเสริม สนับสนุน การแสดงวิถีชีวิตชุมชนและ ประเพณี วัฒนธรรม 5) การส่งเสริม สนับสนุน โครงการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม 6) การส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาระบบสื่อ ความหมายการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	สรุปได้ว่า 1. ผู้ให้ข้อมูลภาครัฐ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับ กลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ 2. ผู้ให้ข้อมูลภาค การท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ 3. ผู้ให้ข้อมูลภาค การจัดตั้งสากล ส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับกลยุทธ์ด้านทั้ง 4 ทุกข้อ

สรุปผลการระดมความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล และผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนากิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าสงวนแห่งชาติหิน นามหน่อ สปป.ลาว มีดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลภาครัฐ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ

“....ควรมีการส่งเสริม การสำรวจพื้นที่ เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดความ เหมาะสมกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยเป็นหลัก”

(ภาครัฐ, สัมภาษณ์, 2562)

“....มีการระดมความคิดเห็นภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดการมาเที่ยวในครั้งต่อไป และเห็นด้วยกับกลยุทธ์ มีความเหมาะสม”

(ภาครัฐ, สัมภาษณ์, 2562)

2. ผู้ให้ข้อมูลภาคการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ

“....เห็นด้วยทุกข้อของกลยุทธ์ที่นำมาสนับสนุนการดำเนินงานในเขตป่า สงวนแห่งชาติหินนามหน่อ”

(ภาคการท่องเที่ยว, สัมภาษณ์, 2562)

3. ผู้ให้ข้อมูลภาคการจัดตั้งสากล ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ

“....เห็นด้วยทุกข้อ แต่ทว่าควรเน้นเรื่องประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน เป็นพิเศษ เพราะมีความหลากหลายในด้านเชื้อชาติในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ”

(ภาคการจัดตั้งสากล, สัมภาษณ์, 2562)

สรุปภาครัฐ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ ภาคการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านทุกข้อ และภาคการจัดตั้งสากล ส่วนใหญ่เห็นด้วย กับกลยุทธ์ด้านทั้ง 4 ทุกข้อ ภายหลังจากได้กลยุทธ์การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยว เชิงนิเวศ นำมาจัดทำเป็นระยะเวลาการดำเนินการ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะสั้น 1 - 3 ปี ระยะกลาง 4 - 5 ปี และระยะยาว 6 - 10 ปี สอดคล้องกับการจัดทำแผนพัฒนา ของแขวงอีกด้วย ซึ่งรายละเอียดในแต่ละกลยุทธ์ ดังตาราง 16

ตาราง 16 ระยะเวลาดำเนินการยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหินหนามเหนือ
เมืองบัวละพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระยะสั้น 1-3 ปี ระยะกลาง 4-5 ปี และระยะยาว 6-10 ปี

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	ระยะเวลาดำเนินการ		
		ระยะสั้น 1-3 ปี	ระยะกลาง 4-5 ปี	ระยะยาว 6-10 ปี
ยุทธศาสตร์ 1 การมีส่วนร่วม รวมการลงทุนพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ป่าสงวนแห่งชาติ	1. ส่งเสริม สนับสนุนการลงทุนส่งเสริม สนับสนุนภาคเอกชนมาลงทุน แบบยกเว้น 2. ส่งเสริม สนับสนุนค่าธรรมเนียมการขนส่ง 3. ส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐอย่างต่อเนื่อง 4. ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างเครือข่ายภาคเอกชนมาลงทุน	✓ ✓ ✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ พัฒนาการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	1. ส่งเสริม สนับสนุนภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมการประชาสัมพันธ์ 2. ส่งเสริม สนับสนุนการประชาสัมพันธ์ทางสื่อ สิ่งพิมพ์และติดป้าย รณรงค์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 3. ส่งเสริม สนับสนุนการประชาสัมพันธ์แบบสัญจรทั่วแขวง 4. ส่งเสริม สนับสนุนรณรงค์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 5. ส่งเสริม สนับสนุนการออกแบบประกวดแข่งขันกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	✓ ✓ ✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓

ตาราง 16 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	ระยะเวลาดำเนินการ		
		ระยะสั้น 1-3 ปี	ระยะกลาง 4-5 ปี	ระยะยาว 6-10 ปี
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การยกระดับบุคลากรเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	1. การส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรไปศึกษาดูงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ 2. การส่งเสริม สนับสนุนการสร้างศูนย์การเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 3. การส่งเสริม สนับสนุนเพื่อยกระดับบุคลากรด้านการศึกษา 4. การส่งเสริม พัฒนาสมรรถนะให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและมรดกโลก	✓ ✓	✓ ✓ ✓ ✓	✓ ✓
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	1. การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2. การส่งเสริม สนับสนุนรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หลากหลาย 3. การส่งเสริม สนับสนุนการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว 4. การส่งเสริม สนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแก่ชุมชน 5) การส่งเสริม สนับสนุนปลูกจิตสำนึกที่ดีให้ภาครัฐและภาคเอกชน	✓ ✓ ✓ ✓	✓ ✓ ✓	✓ ✓

ตาราง 16 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	ระยะเวลาดำเนินการ		
		ระยะสั้น 1-3 ปี	ระยะกลาง 4-5 ปี	ระยะยาว 6-10 ปี
ยุทธศาสตร์ที่ 5 การศึกษาค้นคว้า วิจัยและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	1) การส่งเสริม สนับสนุนกองทุนวิจัยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	✓	✓	✓
	2) การส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	✓	✓	✓
	3) การส่งเสริม สนับสนุนโครงการวิจัยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่เยาวชนและผู้สนใจ	✓		
	4) การส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมเครือข่ายการวิจัยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ		✓	✓
ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนากิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	1) การส่งเสริม สนับสนุนการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่	✓	✓	✓
	2) การส่งเสริม สนับสนุนด้านความปลอดภัยและระบบสาธารณสุขปลอดภัย	✓		
	3) การส่งเสริม สนับสนุนภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	✓	✓	✓
	4) การส่งเสริม สนับสนุนการแสดงวิถีชีวิตชุมชนและประเพณี วัฒนธรรม	✓	✓	✓

ตาราง 16 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	ระยะเวลาดำเนินการ		
		ระยะสั้น 1-3 ปี	ระยะกลาง 4-5 ปี	ระยะยาว 6-10 ปี
	5) การส่งเสริม สนับสนุนโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	✓	✓	✓
	6) การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาระบบสื่อความหมายการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	✓		

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี